

DOMOVINA

Upravništvo „Domovine“ v Ljubljani, Knafljeva ulica 5
Uredništvo „Domovine“, Knafljeva ulica 5/II., telefon 3122 do 3126

Izhaja vsak četrtek

Naročnina za tuzemstvo: četrtletno 9 Din, polletno 18 Din, celoletno 36 Din; za inozemstvo razen Amerike: četrtletno 12 Din, polletno 24 Din, celoletno 48 Din; Amerika letno 1 dolar. — Račun poštarne hranilnice, podružnice v Ljubljani, št. 10.711

Ob tretji obletnici smrti dr. Gregorja Žerjava

Dne 27. t. m. so minila tri leta, ko je v lepih gorenjskih Poljčah za vedno zatisnil svoje oči naš veliki dr. Gregor Žerjav. Smrt ga je ugrabila, ko bi narod in domovina najbolj potrebovala njegove trdne vere v bodočnost, njegove neomajne volje, njegovega bistrega pogleda in njegove neumorne delavnosti. Mnogi pokojnikovi lepi načrti, ki jih je snoval še na svoji smrtni postelji, prehajajo v življenje.

Veliki pokojnik je bil vse življenje borec in delavec. Krasen spomenik so mu lansko jesen postavili prijatelji in čestilci na njegovem grobu

pri ljubljanskem Sv. Križu, da se malo oddolžijo pokojniku, ki mu je bil v mislih vedno le blagor naroda in države. Tri leta so minila po njegovi smrti, a naše misli še žive z njim, kakor da je umrl šele včeraj. Danes bolj ko kdaj prej spoznavamo, da je prava pot, ki nam jo je pokazal za narod ne samo delujoči nego tudi trpeči veliki pokojnik.

Tri leta že Gregorja Žerjava ni več med nami. Njegov spomin pa je ostal živ v dušah vseh, ki so ga poznali, z njim delali in se borili.

Prva seja novega odbora Kmetijske družbe

Ustanovitev treh novih odsekov — Vodstvo družbe

Na nedavnem občnem zboru Kmetijske družbe v Ljubljani izvoljeni glavni odbor je imel 18. junija prvo sejo, na kateri si je izvolil predsedstvo in se razdelil v strokovne odseke. Vodstvo Kmetijske družbe je zdaj sestavljeno takole: p r e d s e d n i k: veleposestnik v Preddvoru Oton Detela; p o d p r e d s e d n i k i: ravnatelj Zveze slovenskih zadrug iz Ljubljane Fran Trček, posestnik in narodni poslanec iz Ivanjkovcev Lovro Petovar in bivši načelnik kmetijskega oddelka iz Ljubljane Ivo Sancin; o d b o r n i k i: posestnik in župan iz Strug Franc Hočevar, posestnik in župan iz Lesc Ivan Ažman, posestnik iz Vižmarij Ivan Pipan, župnik iz Senčurja Ivan Piber in veleposestnik z Vrhniko Josip Lenarčič; p r a v n i o d s e k: bivši komisar za agrarne operacije iz Ljubljane dr. Fran Spiller-Muys, Ivo Sancin in Fran Trček; o d s e k z a v n o v č e v a n j e p r i d e l k o v: posestnik iz Božjakovca pri Metliki Martin Bajuk, posestnik in trgovec iz Tržišča pri Mokronogu Jožko Prijatelj, posestnik in bivši kmetijski učitelj iz Višnje vasi pri Celju Franc Goričan, posestnik iz Puconcev v Prekmurju Štefan Kuhar, Josip Lenarčič, Ivo Sancin, Franc Trček, Ivan Pipan, Milan Mravlje in Franc Hočevar; ž i v i n o r e j s k i o d s e k: živinozdravnik iz Kamnika Joso Ravtar, vodja semenogojne postaje iz Beltincev inženjer Mikuš, Franc Goričan, Franc Hočevar, Josip Lenarčič, Lovro Petovar in Ivan Ažman.

Odseki za vnovčevanje pridelkov, pravni odsek in živinorejski odsek so bili nanovo ustanovljeni.

Glavni odbor je nato razpravljal še o težkočah zaradi zakona o gozdovih in je sklenil vložiti spomenico zaradi izvajanja tega zakona, oblastva pa naprositi, da mileje postopajo pri paši v gozdovih. Glede izvajanja zakona o poseševanju kmetijstva pa je odbor sklenil predlagati kmetijskemu ministrstvu, naj se pri nas zakon izpremeni v toliko, da bo glavno delovanje pri pospeševanju kmetijstva prišlo na sreske kmetijske odbore namestu na občine.

Še isti dan se je vršila v prostorih Kmetijske družbe seja novoustanovljenega odseka za vnovčevanje kmetijskih pridelkov. Pri tej priliki je načelnik g. Lenarčič podal kratko zgodovino tega vprašanja in razložil načrt, ki si

ga je zamislil za vnovčevanje kmetijskih pridelkov preko Kmetijske družbe in njenih podružnic na deželi. Prečital je še predlog, ki ga je predložil že prejšnjemu glavnemu odboru družbe in nato raztolmačil načrt za nadrobno delo razpečevalnega odseka družbe. Pridelki, ki bi pri nas prišli za enkrat v poštev, so: krompir, fižol, sadje, mleko, sir, jajca, vino in hmelj. Predvsem je treba izkušati, da se zaprejo meje onim inozemskim pridelkom, ki jih imamo dovolj doma, s čimer bi olajšali vnovčevanje pridelkov našemu kmetu.

Sadni sok namestu jabolčnika

Švica je daleč pred nami v naprednem kmetijstvu in smo se že mnogo naučili od njenih gospodarjev. Ker so nam danes posebno potrebni pametni nauki, hočemo v naslednjem opozoriti na prav nujno zadevo.

Švica pridelala mnogo sadja. Boljše izvozijo, slabše pa so mnogo let predelovali v sadjevec in žganje. Prav tako kakor pri nas se trudijo švicarski strokovnjaki, kako bi izboljšali kakovost sadja. Nešteto tečajev po vsej državi je rodilo res presenetljive uspehe, vendar pa je še dovolj sadja druge in tretje vrste, ki ne najde odjemalcev na trgih. Švicarski narodni gospodarji so tudi to vprašanje nad vse ugodno rešili.

Že pred šestimi leti so začeli v Švici priporočati izdelovanje nepovrelega sadjevca. Sadje je danes v modi, sadni soki, ki niso vreli, pa imajo v sebi vse lastnosti sadja brez nepotrebnih in neredilnih trdih snovi. Takšni naravni soki nudijo vsakomur možnost, da lahko vse leto uživa sveže sadje in se mu ni treba bati, da mu segnjé. Sladki sadjevec je postal pri naprednih Švicarjih prava ljudska pijača, ki se je zelo hitro uveljavila tudi v tistih plasteh, ki dotlej niso uživali jabolčnika ali mošta, n. pr. delavci po mestih, sportna mladina in izobraženci. Tudi na kmetih se je močno povečala uporaba sadja, odkar so uvedli sadne soke. Temu se ni čuditi, če pomislimo, da ima nepovreli sadjevec skoro toliko redilnih snovi kakor mleko. V hudi vročini predstavlja sadni sok, pomešan z vodo, najboljšo pijačo, ki se je tudi moškimi zelo priljubila zlasti pri težkih delih, kakor pri košnji, žetvi in mlačvi. Laže

član odseka g. Goričan je priporočal previdnost. Za letos naj bi družba poizkušala z vnovčevanjem krompirja in sadja. Če se to obnese, bi se vnovčevanje razširilo tudi na druge pridelke. Član odseka g. Sancin pa je poudarjal, da bodo največje težave nastale zaradi pomanjkanja denarnih sredstev. Družba sama danes tudi nima usposobljenega osebja, zato bo treba razpisati mesto strokovnjaka, ki bo organiziral to vnovčevanje. Nadalje bi bilo treba prositi za podporo kmetijsko ministrstvo in bansko upravo. Tudi načelnik g. Lenarčič je pritrdil, da družba ne sme pričeti z velikimi krediti in mora delati predvsem z lastnimi sredstvi. Najprej je treba delo organizirati pri podružnicah, pozneje bi se reč sama razvila na široko. Pridelovalcu moramo nuditi priliko za vnovčenje lana, konoplje in podobnih rastlin. Ko bo kmet videl, da lahko te pridelke spravi v denar, jih bo pričel bolj gojiti. Član odseka g. Hočevar je priporočal, da bi skrbel razpečevalni odsek tudi za odprodajo živine. Vnovčevanje živine pa je po izvajanjih ravnatelja inž. Laha danes najtežavnejše. Nekoliko lažje bi bilo vnovčevanje prašičev. Vendar je treba za tako delo mnogo denarnih sredstev. Najprikladnejša pridelka za vnovčevanje bi bila krompir in fižol. Po nadaljnji obravnavi je odsek sklenil, da člani vprašanje še temeljito proučijo in da odpošljejo načelniku g. Lenarčiču predloge za podrobno izvedbo načrta.

delamo in smo zvečer še kar čili, dobro spimo in sveži vstanemo, pravijo švicarski kmetje, ki pijejo brezalkoholni jabolčnik. Njihovemu mnenju moramo le pritruditi, saj ta pijača nima niti sledu kvarnega alkohola, temveč je prav redilna zaradi neprèvrelega sladkorja in obilnosti vitaminov. V Švici je že lepo število velikih posestev, katerih družine in osebje ne pijejo drugih pijač kakor nepovreli sadjevec.

Ker je za pridobivanje takega sadjevca potreben aparat, ki si ga seveda ne more nabaviti vsak kmet sam, so se ustanovile v Švici posebne zadruge, ki so si nabavile potrebne stroje. Z njimi potujejo od vasi do vasi, da si lahko napravi vsak kmet iz svojega sadja šod te zdrave pijače. Samo po curiškem okrožju (kantonu) je minilo leto potovalo okrog 60 takih aparatov, ki so napravili nad dva milijona litrov sadjevca. Še pred nekaj leti so vsi preokovali tistim naprednim gospodarjem, ki so se oprijeli izdelovanja nepovrelega sadjevca, neuspeh, češ, kmetje ne bodo marali te sladke pijače, ko so navajeni kislega jabolčnika. Toda zgodilo se je baš nasprotno. Vsakdo, ki je okusil to pijačo, je ne more prehvaliti, in je sladki sadjevec na tem, da popolnoma izpodrine povreli jabolčnik in postane ljudska pijača.

Na Koroškem so že začeli po švicarskem zgledu in je deželni kulturni svet izdal navodila, kako se izdeluje takšen sadjevec, in prodaja prav poceni benzojev natrij, ki se je prav dobro uveljavil pri sveže prešanem sadjevču.

Vsekakor bi bilo dobro, da bi se naši sadjevecji pobleže upoznali z nepovrelim sadjevčem.

Denar.

Denar je zakonito menjalno kupčijsko sredstvo. Njegovo zbirališče in razhodišče so denarni zavodi. Ti so posredovalci med bogatini in reveži, so regulatorji denarnega prometa, so podporniki domačega gospodarstva, obrti, trgovine in industrije.

Zato ne odteguj denarja denarnim zavodom! Ne dvigaj ga po nepotrebnem! Ne kupuj stvari, ki jih nujno ne potrebuješ! Ne zapravljaj denarja iz strahu, da izgubi veljavo! Ne drži denarja doma in ne skrivaj ga!

S vsem tem škoduješ sebi in drugim. Zgubo imaš na obrestih in podpiraš gospodarsko krizo, ki tepe tudi tebe.

Dinar veljave ne bo izgubil. Inflacije ne bo! Bodi torej pameten! Ne daj se begati! Varčuj in nalagaj denar v denarne zavode!

Mestna hranilnica ljubljanska v Ljubljani izplačuje nove vloge, naložene od dne 15. maja letos naprej, brez zadržka in v vsakem znesku ter jih obrestuje po običajni obrestni meri.

Saj imamo tudi pri nas mnogo slabšega sadja, ki se predela vse v žganje in mošt. Nesporno bi se tudi pri nas obneslo izdelovanje nepovprelega sadjevca, ker nimamo nobene cenene pi-jake, ki bi jo mogli dati kmetu in delavcu v nadomestilo za pogubonosni alkohol.

Politični pregled

V kratkem se bo zopet vršila seja narodne skupščine. Vlada je predložila narodnemu predstavništvu zopet

več važnih zakonov,

Gustav Strniša:

Ljubezen in strast

Prišle so družice in pričele z njo veselo kramljati.

Cilka se je nekoliko raztresla. Laže ji je postalo.

Tedaj je odprla vrata njena prijateljica Petranova Minka in zavpila:

«Cilka, danes ostaneš še dekle. Nekdo je ponoči Boštjana zaklal in so ga pred dobro uro odpeljali mimo naše hiše v bolnico.»

Komaj je to izgovorila, je prišel stari Hrastar. «Vračam se iz mesta. Naredil sem ovinek. Danes ne bo nič s poroko!» je pričel.

«Kdo je vendar to storil?» je poizvedovala Cilka in tesnoba ji je objela srce.

«Kdo neki! Tisti godec zanikarni!» se je razhudil Hrastar.

«Kregec nikoli!» je trdo odvrnila nevesta in starega resno pogledala.

Hrastar se je zasmel:

«No, no! Kaj se pa zavzemaš zanj? To ni lepo! Danes si nevesta drugega. Kaj se boš potegovala za onega berača.»

«Tudi poleg cesarskega žezla stoji beraška palica!» je rekla včas beračica Špela. «Sicer pa, četudi sem nevesta drugega, se bom vedno zavzela za Kregeca, ker vem, da je nedolžen. Pa bi se tudi za vsakogar, o katerem bi bila prepričana, da se mu godi krivica, je odvrnilo dekle.

o katerih bosta morala razpravljati narodna skupščina in senat. Med drugimi zakonskimi predlogi, ki so bili te dni dostavljeni predsedništvu narodne skupščine, so: zakon o obmejnih četah (izpremembe in dopolnitve), zakon o zdravnikih specialistih za ustne in zobne bolezni in zobotehnikih (izpremembe in dopolnitve), zakon o ureditvi plačil blagovnega prometa med Jugoslavijo in Češkoslovaško in zakon o tujskem prometu med Jugoslavijo in Češkoslovaško.

Te dni so se vršile v kmetijskem ministrstvu prve seje komisije za izdelavo kmetijskega načrta,

ki jo je imenoval kmetijski minister. Komisija ima nalogo, izdelati načrt za pospeševanje vseh panog kmetijstva v naši državi. Predsednik komisije je vseučiliški profesor dr. Ulmanski, pjeni člani pa so načelniki kmetijskega ministrstva in kmetijskih oddelkov pri banskih upravah in več profesorjev naših kmetijskih fakultet in kmetijskih strokovnjakov. Prvim sejam je osebno

Naval vlagatelj je višja sila

Zagrebski «Jugoslovenski Lloyd» je te dni priobčil zanimivo razsodbo v tožbi, ki jo je vložil neki vlagatelj proti Kreditni zadrugi v Begejskem sv. Djurdju, ker mu zadruga ni hotela izplačati vloge v znesku 6046 Din. Sodišče je tožbo zavrnilo. Iz utemeljitve posnemamo glavne misli:

Sodišče je tožitelja zavrnilo, čeprav ni nobene zakonske določbe, da lahko denarni zavodi odrečejo svojim vlagateljem izplačilo vlog. Sodišče je moralo izreči tako razsodbo glede na splošne razmere na denarnem trgu v naši državi in na splošni gospodarski položaj ne samo v naši državi, temveč tudi v Evropi in drugih delih sveta. Izvestni činitelji, ki bi bilo odveč in predolgo naštevati jih, so krivi, da so zajele našo državo hude gospodarske težkoče, ki so pa sicer še bolj zadele poedine naše sosede. Denarne težave so imele za posledico silno padanje cen vseh proizvodov, torej tudi kmetijskih pridelkov, ki so za našo državo najvažnejši. Ta proces je dosegel zadnje leto višek zlasti glede cen kmetijskih pridelkov. Široki sloji našega naroda so zašli zaradi tega v skoro brezupen položaj, tako da je morala poseči država tudi po izrednih ukrepih.

predsedoval kmetijski minister dr. Juraj Deme-trović. Po obširni razpravi o delovnem načrtu so sklenili, da se začne zbiranje podatkov po banovinah, ki bodo služili za temelj pri nadaljnjem delu. Ker se mora delo komisije čimprej zaključiti, so sklenili, da morajo vse banovine sestaviti svoja poročila najkasneje do konca julija letos.

Na konferenci v Lausanni, ki razpravlja o vprašanju nemške vojne odškodnine,

so prišla pogajanja na mrtvo točko.

Nemci seveda vztrajno zagovarjajo potrebo, da se jim črta plačevanje vojne odškodnine. Nekateri prizadete države, zlasti Francija, pa popolnega črtanja ne sprejmejo, saj ta plačila niso kazen za Nemčijo, nego so le samo poravnane ogromne milijardne škode, ki jo je povzročila nemška vojska v zasedenih francoskih, naših in drugih pokrajinah. Nemčija ni v vojni prav nič trpela. Zato je popolnoma pravilno, da zdaj prispeva k obnovitvi med vojno porušeni krajev. Kakor kaže, bo vojnoodškodninska konferenca najbrže odgodena.

Glede na padanje kupne moči širokih slojev kmetijskega ljudstva so zašle tudi industrija, trgovina in obrt v hud položaj. Podjetje za podjetjem je propadlo, vedno bolj je naraščalo število prisilnih in prostovoljnih poravnav. Hud položaj kmetovalca je pa na drugi strani v veliki meri onemogočil tudi redno plačevanje obresti in odplačevanje glavnice in tako so imeli denarni zavodi tudi od te strani velike izgube. Denarni zavodi so se postopno izčrpali, a med ljudstvom je nastalo neupravičeno naziranje, da se denarnim zavodom ne sme zapupati in da mora vsak vlagatelj pravočasno rešiti denar iz njih.

Tako je prišlo v začetku jeseni 1931. do silnega navala na banke. Po mnenju sodišča bi bil ta naval usoden ne samo za usodo denarnih zavodov naše države, temveč tudi za usodo vséga našega gospodarstva. V najkrajšem času bi bil lahko uničil ogromno večino denarnih zavodov, s tem pa tudi ogromno število naših industrijskih podjetij in trgovino. Kaj bi vse to pomenilo za kredit naše države v inozemstvu, je jasno. Zato sodišče smatra, da bi bil položaj, ki bi nastal, če bi denarni zavodi na zahtevo vlagateljev izplačevali vloge, istoveten s pri-

Hrastar je nekaj zamomljal in odšel.

Naslednji dan se je Kregec vrnil domov. Šel je mimo Trojanove hiše. Oče ga je videl. Hčerki ni hotel nič omeniti.

Cilka je pa takoj zvedela, da je godec nedolžen. Doma ni molčala. Kar na vsa usta je povedala, da so orožniki Kregeca vzeli, ker so ga osumili, da se je pa takoj izkazalo, da je popolnoma nedolžen.

Oče je molčal in ni dejal ničesar.

Cilka je pa slišala še nekaj drugega. Molčala je. Bila je prepričana, da ji bo oče sam omenil, kaj je zvedel, če pa še ne ve, mu bodo že dobri ljudje povedali.

Toda stari je molčal.

No, reč je naposled postala očita. O Rezi so že vsi govorili, ne samo nekateri, kakor nekaj časa, ko so le slutili, da ni pri nji nekaj v redu.

Ko je bilo Rezi treba roditi, je šla kar v gospodarjevo sobo in se vlegla v Boštjanovo posteljo.

Stari Hrastar je norel in jo zmerjal.

Ona se ni zmenila zanj, saj ga tudi slišala ni. Mirno je ležala in čakala.

To ga je še bolj razburilo. Pograbil jo je, izvlekel iz postelje in vrgel na ulico.

Ona ni hotela nikamor. Kar na travniku ob hiši je obležala. Iz njenih ust so prihajali žalostni cvileči glasovi kakor od ranjene živali. Z znamenji je kazala, da bo mati in žugala proti gospodarjevi hiši.

Ljudem se je smilila. Zgrazali so se nad Hrastarjema. Poklicali so župana, ki sam ni vedel, kam naj spravi gluhonemo siroto.

«Peljimo jo v porodišnico!» je nekdo predlagal.

Pa se je zavzel zanj Kregec. Odstopil ji je sobico, kjer je bivala njegova mati. Dobrodušna vaška babica pa je obljubila, paziti na siroto, da se vse po sreči izteče.

Ko je Rezi namignil Kregec, naj gre z njim, je takoj vstala in odšla h godčevim na dom. Vso pot je žugala proti Hrastarjevi hiši. Ko je vstopila v prijazno Kregčevo sobico, se je šele pomirila.

Ljudje so se zgrazali nad trdosrčnostjo starega Hrastarja.

Tudi Trojan je vse zvedel.

Cilka je na tihem upala, da je oče ne bo več silil, naj poroči Boštjana. Pa se je zmotila. Trojan je ostal svojeglaven. Ko je čul, da je Hrastarjev zapeljal ubogo gluhonemko, je zamahnil z roko in se hripavo zasmel:

«Kaj mi vse to mar! Fant je bogat. Dva grunta bomo združili! Rezo bo odpravil z neznažno odškodnino in vse bo dobro!»

Toda delal je račun brez krčmarja.

VI.

Reza in otrok sta na porodu umrla.

Kregec, mati in vaška babica so se zelo trudili in ji stregli. Vse ni nič pomagalo. Kar zaspala je in se ni več prebudila.

meri, ki se smatrajo za primere, ko odloča višja sila. Čeprav se je nemir vlagateljv zadnje čase nekoliko polegel, vendar splošne krize zaupanja še nismo prebrodili.

Sodišče je zato mnenja, da bi dovedla razsodba, odnosno več rozsodb, ki bi bile z njimi banke prisiljene, izplačevati vloge takoj na vsako zahtevo vlagateljv, v najslabšem primeru do gospodarskih zmed in poslabšanja gospodarskega položaja in hudega navala na denarne zavode. Ustroj denarstva je splošno tak, da se mora od vlog nabrani kapital plodno naložiti, a te naložbe so navadno take, da se lahko dvignejo šele v daljšem roku. V sedanjem položaju je denar po večini tako naložen, da ga denarni zavodi ne morejo dvigniti. Če bi se taki tožbi ugodilo, bi moral denarni zavod izplačati vlogo najpozneje v treh mesecih, zavod sam bi pa mogel naloženi denar dobiti od dolžnikov v večini primerov po dolgotrajnih tožbah in eksekucijah. Izplačevanje vlog bi v veliki meri pomenilo uničenje denarstva, kar bi bilo strahovit udarec za vse gospodarstvo.

DOPISI

BREGANA. Sokol je proslavil 19. junija desetletnico svojega obstoja. Vsa Bregana je bila v zastavah in slavolokih. Popoldne je bil spreved, ki je šel do Jesenic in nazaj. Po sprevedu je pozdravil vse prisotne starosta br. Raičević in izrekel pozdrave Nj. Vel. kralju Aleksandru, Nj. Vis. prestolonasledniku Petru kot starosti SKJ in vsej kraljevski hiši. Nato je sokolska fanfara zaigrala državno himno. Prosvetar br. Zdenko Dolinar je zatem očrtal desetletno delo društva. Javna telovadba je šela dvanajst telovadnih točk, ki so zelo lepo uspele. Telovadbo je zaključil nastop vseh vrst breganskega Sokola s skupinsko vajo «Podajmo si roke, Sokoli!» s spremstvom pevskega zbora. Po javnem nastopu se je razvila prijetna sokolska zabava s sodelovanjem domačega tamburaškega zbora.

KONJICE. V nedeljo 19. junija je priredil Sokol v zvezi s sokolsko četo v Konjiški vasi tekmo koscev, ki se je izpremenila v veliko manifestacijo sokolske misli. Takoj popoldne so se začeli zbirati kosci v Narodnem domu, ker se je sestavil lep spreved in krenil na tekmovališče.

Ko je zvedel stari Hrastar, da je Reza umrla, se je globoko oddahnil. Zadovoljen je bil tudi Boštjan, ki se je vrnil čez mesec dni domov. V bolnici so ga temeljito pozdravili. Komaj je prestopil prag domače hiše, je bil že stari razgrajč in pretepač. Že prvi večer se je hvalil na vasi, da so mu zdravniki rekli, da je res pravi hrust, ki ima svojo rogato dušo med rebra privezano, saj je kar na naglem okrevalec, da so se vsi čudili. Povsod je tudi pripovedoval, da se bo znošil nad Poldetom in da ga bo premlatil kakor paglavca. Menda se je tudi nekoliko sramoval, ker je bil tepen.

Polde je sedel v ječi. Okoli njega se je širil dolgočasni polmrak in ga ovijal v same žalostne misli.

Premišljal je svojo siromašno mladost. Nikjer ni videl solnca. Že otrok je bil vedno preziran in zaničevan. Starši so mu umrli tako zgodaj, da jih niti poznal ni. In potem so mu tuji ljudje rezali grenki kruhek.

Pa se mu je nasmehnila ljubezen. Zagledal se je v siroto Rezo. Vedel je, da bo težko kdaj njegova žena, kajti oba sta bila siromaka. Vendar je nosil njeno sliko v duši. Misel nanjo mu je bila tiha, nedosegljiva sreča.

Počasi so potekali dnevi v ječi. Sovražil je brezdolje. Zdaj so bili zunaj deževni dnevi in jetniki niso mogli na delo. Moral je cepiti drva, ki jih je pa hitro nacepil dovolj za tisti dan. Potem je pomagal tu in tam. Toda vse to ni bilo

Ob ogromni udeležbi občinstva je pozdravil kosce in gledalce starešina br. Ajdnik v imenu čete in br. dr. Mejak v imenu društva. Društveni prosvetar br. Nemeč je v svojem govoru poveličeval kmečko delo in sokolsko misel. Po navdušenih besedah brata prosvetarja se je pričela tekma. Po glavni tekmi so tekmovali škriči. Prireditve se je zaključila z malico koscev in grabljic na prijetno dišeči travi. — Dne 29. junija je bilo razvite družtvenega prapora, ki mu je kumoval ban g. dr. Drago Marušič. Svečanost je prav lepo uspela. Po slavnostni akademiji z uspelimi telovadnimi nastopi se je vršila prijetna veselica.

MALA NEDELJA. Pretekli teden v torek ponoči je prihrumela kratka nevihta, med katero je strela zažgala gospodarsko poslopje posestnika Mežnariča v Bučkovcih. Na kraj požara je došlo več brizgaln, ki so požar omejile ter obvarovale bližnje sosedne pred nesrečo. Zočet se je pokazalo, kako nujno potrebna je večja količina gasilskih cev. Da si bo tukajšnje gasilno društvo teh lahko še nekaj nabavilo, se je odločilo prirediti v nedeljo 24. julija večjo gasilsko prireditve. Nastopilo bo več brizgaln z gasilskimi vajami na raznih poslopih. Po vajah se bo vršila v Društvenem domu ljudska zabava z igro, petjem in godbo. Naprošajo se vsa sosedna društva in cenjeno občinstvo, da se te gasilske prireditve v obilnem številu udeležijo.

SV. BOLFENK PRI SREDIŠČU OB DRAVI. Prvič po osvobojenju je zagorel pri nas kres na večer pred Vidovim dnevom. V slavo in spomin kosovskih junakov ga je zažgalo delavno Društvo kmetijskih fantov in deklet na vrhu prijazne Kalvarije. Okrog ognja se je zbralo lepo število domačinov, gasilci, tamburaši in harmonikarji. Kresovalcem je izpregovoril nekaj slavnostnih besed nadučitelj g. Albert Žerjav, nato pa so pevci zapeli še nekaj domoljubnih pesmi. V najboljšem razpoloženju je minil lepi večer. — Prihodnji mesec priredi naša kmetijska nadaljevalna šola drugi poučni izlet v Maribor in k Sv. Juriju ob južni železnici. Voznina bo znižana, stroški majhni. Izleta se lahko udeležijo poleg gojencev tudi drugi kmetovalci. — Ukinjenje trošarine na vino je naletelo na odobravanje med našimi vinogradniki. Tako je postala vinska trgovina živahnjša, kakor je bila lani.

SV. JERNEJ PRI LOČAH. Predstava v nedeljo 26. junija je bila nad vse zadovoljiva. Potrudil se je br. Vališer kot režiser, dobro voljo so imeli kmetijski fantje ne dekleta. Po trudapolnem dnevu

delo zanj. On je želel napeti svoje moči, se zagristi v zemljo s plugom, da bi si s tem delom razbremenil dušo in se otrešel hudih misli.

Sredi dolgočasnega dne je žarožljaj paznik s ključi. Odprla so se težka hrastova vrata. Paznik je privedel nekoga, ki bi bil rad z njim govoril. Poldetu je kar srce zaigralo, ko je zagledal Kregca.

Godec je pa mrk in žalosten stal pred njim, ko sta se pozdravila.

«Novico imam zate. Žalostna je. Toda zvedeti jo moraš!» pravi Kregec.

Polde ga plašno pogleda. Obide ga huda slutnja. Takoj se spomni na Rezo:

«Kaj se je vendar zgodilo? Povej mi! Ali se je Rezi kaj slabega pripetilo? Ali ni vse srečno izteklo?»

Godec se je žalostno nasmehnil:

«Nikar naj te preveč ne pretrese! Usojeno je tako!»

«Kaj je usojeno? Kregec, povej mi! Pa vendar ni Reza mrtva?»

Polde je sklonil glavo.

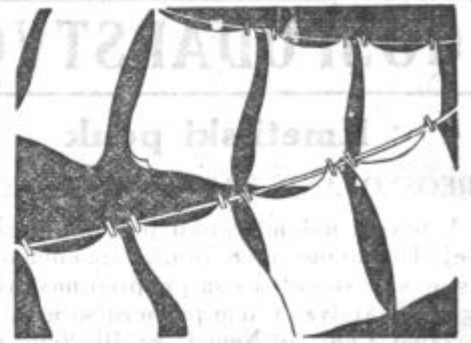
«Da! Nikoli več je ne boš videl. Pod mojo streho je za večno zaspala. Bog daj mir njeni ubogi duši!» je rekel godec.

Polde je molčal. Debela solza se mu je prikradla iz oči in mu zdrknila po bradi.

Godec je nadaljeval:

«Ti ne veš, kako lepo je umrla. Dete je bilo mrtvo rojeno. Ona je kar zaspala. Izkušali smo jo prebuditi, nič ni pomagalo. Spala je in spala.

"Kakor novo je -perilo!"- saj je oprano z Gazelo!

TERPENTINOVO - MILO

GAZELA

pere res lepo belo

vem opravil: so prihajali k večernim vajam in v-puh igre naj jim bo v zadoščenje, da so stóril dobro delo. Priserčna hvala vsam prirediteljem in br. Nemeču iz Konjic za pozdravni govor.

VUZENICA. V preteklem polletju, odkar se v našem listu nismo več oglasili, se je nabralo precej novic. Umrla sta v tem času teta Julijana Gröglova in Janez Šebrek. Gasilno društvo je priredilo v Sokolskem domu namestu venčka prilično dobro podano, žal slabo obiskano igro «Gasilce je najboljši». Ob koncu julija pa bo praznovalo 40letnico obstoja, združeno z župnim zletom in veselico v Sokolskem domu. Zivahno deluje tudi naš Sokol: pozimi na prosvetnem polju, od pomladi pa vežba marljivo v vseh oddelkih. 5. junija smo se v velikem številu udeležili nastopa v Vuhredu, a 12. junija smo priredili doma javni nastop, ki je javnosti pokazal, kaj se doseže z vztrajnim delom. Vsi oddelki so se resnično potrudili, tako da je bil moralni uspeh naravnost odličan, pa tudi gmotni uspeh je bil za današnje hude čase zadovoljiv. Teden dni pozneje se nas je udeležilo lepo število okrožnega zleta v Guštanju. Sedaj pa je treba še pridno vežbati za tekme v lahki atletiki in odbojki, da tudi tu ne

Preden je zadnjič vzdihnila, je odprla oči in se ozrla okoli sebe. Vem, tebe je iskala. Potem se je nasmehnila in že je ni bilo med živimi.»

Iz Poldeta je bruhnilo:

«In vsega tega je kriv ta ničvrednež, ta lopov, ki lazi za našimi poštenimi dekleti! E, Boštjan! Daleč od mene si, a vendar te bom dosegel! Tedaj ti pa ne bo dobra predla!»

Kregec ga je miril. Ko se je nekoliko pomiril, je prosil godeca, naj mu opiše ves pogreb.

Rad mu je ustregel in mu vse povedal. Bilo je nekako tako:

Meglina in deževna je bila binkoštna nedelja, ko so Rezo pokopavali. Pot je bila umazana in blatna. Megla je bila gosta in dolgočasna. Tisti dan je bil pač tak kakor življenje uboge gluho-nemke, ki ni nikoli poznalo solnca.

Za njenim pogrebom so korakali samo Kregec, njegova mati in nekaj starih ženic.

Župniku se je mudilo. Motal je še h krščanskemu nauku. Ko so grobarji spustili krsto v zemljo, se je pripetila mala nezgoda, katero je pa Kregec Poldetu zamolčal. Krsta se je namreč obrnila.

Zavoljo tega so starke, ki so spremljale pogreb, pričele takoj šušljati. Menile so, da bo zato župnik krsto še enkrat blagoslovil. Prepričane so bile, da je to zelo slabo znamenje in da bo zadela nesreča nekoga, ki je bil z rajnico v stiku. Zdaj so vedele, da je to Boštjan, ki jo je pahnil v nesrečo.

bomo med zadnjimi. Jeseni, menda prvo nedeljo oktobra, priredi Sokol tombolo v Sokolskem domu, in sicer spojeno s koncertom lastnega orkestra, brez vstopnine. Upamo, da bodo lepi dobitki tudi tokrat privabili dosti ljudi in da bo uspeh tombole tako lep kakor oni nastopa.

GOSPODARSTVO

Kmetijski pouk

PREOSNOVANJE NAŠEGA MLEKARSTVA.

V prvem našem članku pod tem naslovom (glej «Domovina» od 8. junija) smo omenili, da nas ne sme strašiti kriza pri preosnovanju našega mlekarstva. V tem primeru so nam lahko za zgled Čehi in Nemci, ki jih tudi tarejo težave, pa vendar mlekarstvo z izredno naglico preurejajo. Je povsem pravilno, da ne čakajo uničenja, ki jim preti po tuji konkurenci, ampak postajajo sami že konkurenčni. Njihova mlekarstva statistika nam dovolj jasno priča, kako so napredovali v teku zadnjih let. Zajezili so uvoz tujih mlečnih izdelkov in omogočili boljše vnovčevanje lastnega mleka.

Kako je postopati v krizi, če odpove ena ali druga kmetijska panoga, nam kažejo s svojim delom tudi Čehi iz Moravske. Do nedavne je predstavljala glavni vir dohodkov moravskega kmeta sladkorna pesa. Čim je nastopila kriza v sladkorni industriji, je kmet zaradi znižanja cene pesi izpremenil njive v deteljišča in travnike; usmeril je torej svoje gospodarstvo na mlekarstvo. Toda kaj bi pomagala temu kmetu izprememba poljskih kultur, če ne bi istočasno poskrbel za ureditev, odnosno postavitev mlekarne.

Čehi ne čakajo na boljše čase križem rok, ampak ustvarjajo, kakor se mora ustvarjati prav v krizi. Pri nas je vedno vprašanje, kdo naj gradi mlekarne v teh hudih časih. Pogosto se čujejo očitki, da je nesmisel v tej stiski delati načrte za kakšno večjo mlekarno, češ, da še za druge reči ni denarja. Če pa je kaj potrebno v tem času, je to, da poiščemo možnosti in jih nudimo kmetovalcu, da pride do vira dohodkov! Vse lepo in potrebno, toda Američani še nismo, in če hočemo kdaj doseči njihovo stopnjo razvoja, moramo najprej dvigniti kmetijstvo vsaj do višine češkega kmetovalca. Ne

torej od zgoraj navzdol, temveč od spodaj navzgor!

Kako se pospešuje gradnja mlekarne v drugih državah? Naj mi bo dovoljeno omeniti le Češkoslovaško, ki je v mnogem podobna tudi našim prilikam, in Nemčijo, ki kaže sliko mlekarstva veleindustrije. Na Češkoslovaškem so določili prav v minilem mesecu, da se postavijo štiri večje mlekarne z možnostjo, da prevzamejo 4000 do 10.000 litrov mleka dnevno. Mlekarne se morajo zgraditi v prvi polovici prihodnjega leta. Potrebni kapital se zbere v prvi vrsti z deleži, katerih višina znaša 100 češkoslovaških kron na kravo, z dvakratnim jamstvom. Vpisnina znaša za one, ki se priglasijo v prvem mesecu 10, v tretjem mesecu 25 in do šestega meseca že 50 češkoslovaških kron. Na ta način se vzgajajo ljudje k požrtvovalnosti, ne da bi čakali po naši stari navadi z izgovorom: «Bomo videli, kako bo šlo!» Po izvršeni akciji od zadrušnikov samih priskoči na pomoč oblastvo, ki podela primerno podporo za nakup strojev. Podobno postopanje glede podeljevanja podpor je tudi v našem načrtu, toda izkušnje z zgradbo večje mlekarne še nimamo, ker nismo še nobene postavili. Vprašanje pa je, ali bo pri naših zadrušnikih dovolj dobre volje pri vplačevanju deležev. Med nami je mnogo navdušenja v početku, ko pa je treba zbrati denar, se velika večina nenadno umakne.

V Nemčiji se postavljajo še večje mlekarne centrale, za katere bi običajni deleži po številu krav ne zadostovali, zato najamejo tam večja posojila, ki jih nudi država po znižani obrestni meri. Za povzdigo mlekarstva izda Nemčija letno več milijonov dinarjev cenene kredita. V teku desetih let pa bo vse mlekarstvo v Nemčiji urejeno.

Ali se ne bi dali tudi v naši banovini bolje izkoristiti naravni pogoji za mlekarstvo, kakršnih nima večina držav v Evropi? Lepo zasnovana akcija za ureditev mlekarstva v Mariboru je še vedno na papirju. Podobno je v kamniškem srezu, še slabše pa v radovljiškem in ljubljanskem okraju. Polno navdušenja je bilo tudi še pri določevanju deležev. Ko pa smo prišli do vplačevanja, se je vse poleglo. Naš kmet je po večini še zelo nezaupljiv. Prevečkrat je bil varan in tudi v mlekarstvu mu niso prizanesli koristolovci. Toda kmetu je treba dati ponovno poguma in veselja ne z dvomi in izjavami, ki škodujejo združnemu

pokretu, ampak z resnim delom! Vsako odlašanje z izgovori, da še nismo zreli, je zastarelo mnenje, ki mora pasti. Kakor so se ustvarile majhne vaške mlekarne, tako se lahko tudi opustijo in združijo v večje okrajne centrale, ki bodo edine zmožne življenja. Ker pa je za take centrale treba več kapitala, moramo razmišljati o posojilih. Kakor se lepo čuje o gradnji te ali one palače in ustanove, tako bo gotovo vsa naša javnost z zadoščenjem spremljala pokret za ustanovitev združnih mlekarških central, od katerih bo imela tudi splošnost velike koristi. Franjo Pavlica.

Tedenski tržni pregled

ZIVINA. Na ptujskem živinskem sejmu 21. junija so bile za kilogram žive teže naslednje cene: kravam 1'50 do 4, telicam 2'50 do 4'75, volom 2'50 do 4'25, bikom 2'50 do 4 Din. Konji so bili po 400 do 3200 Din za glavo. Na svinjskem sejmu 22. t. m. pa je bila cena prascem 80 do 200 Din za rilec, svinjam pa 5'75 do 8 Din za kilogram žive teže.

Cene tujemu denarju

Na borzi smo dobili v valutah:

1 ameriški dolar za okrog 56 Din;

v devizah:

100 francoskih frankov za 221'44 do 222'56 Din;

1 ameriški dolar za 56'10 do 56'38 Din;

100 italijanskih lir za 286'03 do 288'43 Din;

100 češkoslovaških kron za 166'45 do 176'31 Din;

100 nemških mark za 1335'07 do 1345'87 Din.

Vojna škoda se je trgovala v Beogradu po 176 do 182 Din, investicijsko posojilo po 50 Din.

Sejmi

4. julija: Vojnik, Krško, Slančji vrh (srez Krško), Trava (srez Kočevje), Polšnik, Veliki Gaber, Žiri, Murska Sobota, Vuzenica, Ormož, Lemberg.

5. julija: Črnomelj, Mengeš, Št. Lenart nad Laškim, Hodoš.

7. julija: Žužemberk, Kupla (srez Prevalje).

8. julija: Pišce, Gradac.

9. julija: Gornji Boštanj (srez Krško).

Rezinega otroka so pokopali na neblagoslovljeni zemlji, ker še ni bil krščen. Tako je ležalo drobno trupelce ločeno od svoje bedne matere.

Ko so pogrebci odhajali, so pač takoj pozabili na mrtvo. Komu je pač bila mar gluhonema Reza? Kdo naj si ohrani v spominu sirotno, polblazno dekle?

Gođec je opisal prijatelju pogreb in se še nekaj časa z njim pomenkoval. Pa je moral kmalu oditi. Paznik je pričel rožljati s ključmi.

Jetnik je ostal sam. Ko je Kregec zaprl za seboj vrata, je Polde takoj spet zapadel v staro žalost. Stiskal je pesti in si rval lase. Hotel se je uničiti z lakoto. Obupal je. Nekaj dni je vztrajal, a potem je spet pričel jesti.

Neko noč ga je zgrabila posebno huda bolečina. V nekaki vročici je potegnil trak iz spodnjih hlač in se hotel kar nanj obesiti. Na srečo se je trak pretrgal in mladenič je telebnil na tla.

V ječo je priteknel ječar in ga ozmerjal. Ker je bil dober človek, ga ni naznanil zaradi poiskuščenega samomora, čeprav ni storil po postavi, ki zahteva, da se mora tak primer ovaditi.

V Poldetovi duši je ostala nema bolečina. Bil je one vrste človek, ki ljubi samo enkrat v življenju in ne more nikoli pozabiti.

Ko je stopil pred sodnike, je bil pripravljen na vse. Najrajši bi bil videl, da bi ga zaprli v popolno samoto in ga pustili v miru.

Zagovarjal se ni preveč. Ko je zagledal Boštjana, mu je takoj zavrela kri. Pričel ga je obkladati z morilem.

Boštjan se je samo mirno smehljaj in rekel: «No, le pogledite, gospodje sodniki, kakšen človek je to!»

Fant se je pa motil. Tudi sodniki so ljudje, in sicer mnogo previdnejši in izkušenejši kakor kdo drugi. Na to Boštjan ni pomislil. Predsednik senata ga je ves čas samo opazoval in ko je izpraševal Poldeta, je hotel zvedeti vse podrobnosti.

Polde je začutil pod srcem nekaj pekočega, kakor bi ga bil kdo zbadel z ostrim nožem. Predsednik je bil pač kakor zdravnik, ki ne išče rane, temveč jo že pozna in gre takoj na delo, da jo zaceli.

Mladenič je začutil, da je najbolje, ako izpove vse in odkrije srce. Hudo mu je bilo kazati svoje občutke. Pa je naposled vendarle dal duška svoji bolesti. Vse je povedal o Rezi, o svoji ljubezni in o Boštjanu.

Predsedniku pa to ni bilo dovolj. Hotel je, da bi se fant kesal svojega dejanja, da bi potem dobil kolikor mogoče nizko kazen.

«Tega pa ne morem reči. Kesam se pa ne!» je odgovoril Polde na dotično predsednikovo vprašanje.

«Tri leta boš sedel!» je zagodrnjal Boštjan, ko so se odšli sodniki posvetovat.

Polde je molčal. Zdaj, ko je čakal svoje obsodbe, je na mah začutil silen nemir. Zazdelo se mu je, da ga bodo obsodili v večno ječo, da ne bo nikoli več zagledal svobode. Nemir je naraščal. Srce se mu je krčilo. Najrajši bi kar sa-

mega sebe raztrgal ali pa pobegnil pred vsem svetom — kam, sam ni vedel.

Tedaj se mu je pojavila v spominu njegova uboga Reza. Videl jo je, kako se bolno smehlja in ga gleda. Razburjenje se je poleglo, a vedno globlja žalost ga je tlačila.

Kakor nepričakovano so se odprla vrata in na pragu so se pojavili sodniki.

Predsednik je resno gledal predse. Vsakdo bi se bal tega sodnika z obrazom, ki je bil mrtev kakor maska. Le dobre rjave oči v njem so živele. Nihče bi ne bil mislil, da je ta sodnik velik človekoljub.

Počasi je čital sodbo.

Polde je bil obsojen samo na tri mesece ječe. Olajševalna je bila zanj okoliščina, ker je storil zločin zato, da bi zadostil pravici, kar sme storiti zgolj sodišče, a ne posameznik.

Polde je bil mahoma ves preživljen. Mesec dni je že sedel. Torej bo moral še dva meseca ostati v ječi.

Boštjan je bil pa jezen. Ze v mestu se je napil in se jezil, da na svetu ni nikake pravice.

Ko se je Polde vrnil iz zapora, je bil na videz miren. Župan ga je spet sprejel za hlapca. Rad ga je imel, ker je bil res delaven in priden fant. Le še bolj molčeč je postal in samo Kregca je obiskoval. Pa tudi njemu ni nikoli povedal, da še ni pozabil zločina, ki ga je Boštjan zakrivil nad njegovo izvoljenko, in da se to ne bo nikdar zgodilo. (Dalje prihodnjč.)

Kratke vesti

— Stanje vinogradov v dravski banovini je prav zadovoljivo. Zdravo je trtje in lepo se razvija. Bolezni ga še ne napadajo, ker se skrbno škropi in žvepla, le grozdni črviček se ponekod v precejšnji meri poraja. Kakor prejšnja leta, je tudi letos povsod prav obilen nastavek, in to ne samo v dravski banovini, marveč v vsej Jugoslaviji in tudi v sosednjih državah. Čeprav se tudi grozdje lepo razvija, ne moremo še soditi, kakšen bo končni uspeh letošnjega pridelka. Toliko pa lahko že sedaj presodimo, da lanskoletnika ne doseže ne v množinskem in ne v kakovostnem oziru.

— Osrednja zadruga za izvoz sadja. V dvorani trgovske akademije v Beogradu se je vršilo zborovanje snovateljev Osrednje zadruge za izvoz sadja. Zborovanje je vodil kot začasni predsednik narodni poslanec dr. Bogumil Vošnjak. Nato je uradnik ministrstva za trgovino in industrijo Ilija Stanišić, ki je dal pobudo za ustanovitev te zadruge, obrazložil njen namen in pomen, ki obstoja v glavnem v tem, da se dobro organizira in pospeši izvoz našega sadja. Zadruga bo imela svoj sedež v Beogradu. Na zborovanju je bil izvoljen pripravljalni odbor, ki bo vodil posle do sklicanja prve redne glavne skupščine.

— Socialno zavarovanje obrtnikov. Na zboru Zveze obrtnih združenj v Beogradu 20. junija se je razpravljalo tudi o socialnem zavarovanju obrtnikov in je bila o tem vprašanju sklenjena posebna resolucija, ki pravi med drugim: Zbor z zadovoljstvom ugotavlja, da določa novi obrtni zakon uvedbo obveznega socialnega zavarovanja obrtnikov za primer bolezni, nesreče, onemoglosti, starosti in smrti. Zakon pooblašča ministra za trgovino in industrijo, da v roku dveh let izda uredbo o organizaciji in izvedbi tega zavarovanja. Zbor meni, da bi morala uredba o socialnem zavarovanju obrtnikov sloneti na naslednjih načelih: Zavarovanje mora biti obvezno za vse samostojne obrtnike do končanega 60. leta starosti. Obsegati mora vse panoge zavarovanja, namreč zavarovanje za primer bolezni (brez hranarine) in za primer nesreče, onemoglosti, starosti in smrti (torej pokojninsko zavarovanje) in zavarovanje vdove in nedorasle dece obrtnika. V pokojninskem zavarovanju naj se ustanovijo tri skupine, v bolezenskem zavarovanju pa dva razreda. Zavarovancem naj se dá možnost, da si skupino ali razred prostovoljno izberejo, in možnost prehoda iz ene skupine v drugo. Izbera

zdravnika naj bo prosta. Za pomočnike, ki postanejo samostojni mojstri, naj se uredi vprašanje prehoda iz delavskega zavarovanja v obrtniško zavarovanje, pri čemer naj bo določeno, da pri prehodu plača delavsko zavarovanje obrtniškem gotov znesek. Samostojni obrtniki, ki izgube svojo gospodarsko samostojnost in so primorani prevzeti delo v službenem odnošaju, naj bo dana možnost, da nadalje vplačujejo zneske v okviru obrtniškega zavarovanja; v nasprotnem primeru naj bo določeno izplačilo gotovega zneska delavskemu zavarovanju. Imovina obrtniškega združenja od prispevkov za pokojninsko zavarovanje naj bi se porabila za dajanje dolgoročnih posojil obrtnikom in za financiranje obrtniških združenj, pri čemer je treba seveda paziti na zanesljivo varnost vložene imovine. Uredba naj predpiše državno pomoč za pričetek poslovanja. Nosilci socialnega zavarovanja obrtnikov naj bi bile samostojne ustanove pod vodstvom in nadzorom zbornice. V komisiji, ki bo izdelala načrt uredbe, naj bodo zastopani predstavniki obrtniškega združenja. Uredba sama pa naj se izdela v popolnem soglasju in s sodelovanjem obrtnikov.

— Opuščanje samorodnic v dravski banovini. V zvezi s pozivom kmetijskega ministrstva, po katerem naj si banske uprave prizadevajo, da se opustijo nasadi samorodnih trt in se zamenjajo z žlahtno trto, je banska uprava dravske banovine dostavila ministrstvu poročilo, iz katerega je razvidno, da opuščenje samorodnic lepo napreduje. Doslej je bilo precepljenih 967 vinogradov z 228.520 trsi, medtem ko je bilo opuščenih 640 vinogradov s 327.384 trsi samorodnic, tako da je bilo doslej precepljenih in opuščenih 555.904 trsov samorodnic. V ta namen je kr. banska uprava izdala pomoč v znesku 420.482 Din. Po mnenju banske uprave je bilo doslej opuščenih enako število samorodnih trsov brez denarne pomoči banske uprave.

— Velik zbor naših sadjarjev. V prvi polovici oktobra se bo vršil v Čačku prvi vsedrjavni zbor sadjarjev kraljevine Jugoslavije. Zbor sklicuje Srbsko kmetijsko društvo. Udeležili se ga bodo odposlanci iz vseh krajev države. Med drugimi bo na dnevnem redu tudi poročilo ravnatelja mariborske vinarske šole g. Priola.

Ali si že obnovil članarino Vodnikove družbe?

DOMAČE NOVOSTI

• Vidovdanski kresovi. Vidov dan, praznik spomina na naše žrtve za svobodo, je bil letos še posebno veličastno proslavljen, in sicer s kresovi, ki so goreli na večer pred Vidom na neštevilnih naših vrhovih. O lepih kresovih poročajo iz Cerknice, iz Dolenjega Logateca, iz Metlike in ostale Bele Krajine, iz Središča ob Dravi, iz Dobove, iz Kočevja, iz Savinjske doline in od drugod. Kresove so pripravile pretežno krajevne organizacije JRKD s pomočjo Sokolov. Na sam Vidov dan so se zlasti po naših mestih in drugih večjih krajih vršile številne vidovdanske proslave, ki so pokazale, da je jugoslovenska narodna zavest v našem narodu neomajna.

• Slovanski vsesokolski zlet v Pragi. V torek so se odpeljali z ljubljanske postaje naši sokolski tekmovalci in tekmovalke, ki nastopijo teden dni v hudi tekmi za prvenstvo na slovanskem vsesokolskem zletu v Pragi. Javni nastopi sokolskega naraščaja so trajali do 29. junija. Prisotstvovalo jim je do 200.000 ljudi. Nastopilo je okrog 15.000 naraščajnikov in 14.000 naraščajnic.

• Zmaga naših šahistov na mednarodnem turnirju v Sliachu na Češkoslovaškem. Turnir je bil zaključen v torek 28. junija. Na prvem mestu staja naš rojak dr. Milan Vidmar in Čehoslovak Floha z 9 in pol točke, na drugem pa zopet naš rojak Vasja Pirc z 8 in pol točke.

• Prva razstava jugoslovenske umetniške fotografije v Ljubljani. Fotoklub Ljubljana priredi na jesenskem velesojmu v Ljubljani od 3. do 12. septembra razstavo umetniških fotografij, na katero vabi vsa sorodna društva in odseke, fotoamaterje in poklicne fotografe iz vse države. Zadnji rok za predložitev slik poljubne vsebine in izdelave je 15. avgust. Prijave z navedbo števila slik pa se sprejemajo že prej. Vsakdo, ki želi razstaviti, mora poslati najmanj tri dela. Višje število bo pripuščeno na razstavo, če bo zadosti prostora. Predložene slike pridejo pred izvenklubsko razsodišče. Slike se pošljejo v črnem okviru in pod steklom, če ne, oskrbi to za končno sprejete slike klub sam na stroške razstavjalca, kar bo stalo po velikosti slike 10 do 18 Din, ki jih je poravnati še pred otvoritvijo razstave. Člani Fotokluba nimajo nobenih drugih denarnih obveznosti, nečlani pa plačajo za morda prodano sliko 15 odstotkov v klubovo blagajno. Pri vsaki

Soteščan:

Skrivnost usode

(Povest.)

I.

Ljubca moja, kaj si strila, da ljubiti družga greš.

«Marjeta, kar sem rekel, sem rekel. Z našim dekletom ni vse v redu... Ni, pa ni, pa če se postaviš na glavo! Le poglej jo, kakšna je in kako molči... Kakor bi se ji ne ljubilo govoriti...»

Tako je govoril Lončar, premožen posestnik v Leskovju, svoji boljši polovici. Sedel je v kuhinji na ognjišču kakor vselej, kadar je imel kaj posebnega na srcu. Žena je pripravljala kosilo. Z očmi je gledala v peč na lonce, z ušesi ga je poslušala.

«Kako pa veš?» ga je vprašala in položila na ogenj drobno poleno. Videlo se je, da ji ni bil moč ničesar novega omeniti. Ali pa ji je bilo zoperno njegovo vprašanje.

«Vem», je potrdil. «Iz mesta je prišla vsa drugačna...»

«Kakšna?» Lončarica je odmaknila od ognja lonec, da ni začelo kipeti.

«Takšna, kakršna ni bila poprej... Zmeraj nekaj premišlja...»

«Eh, kaj bo premišljala!»

«Ne vem. Poprej je bila taka... Kadar sem jo pogledal, se je nasmejala...»

«Kdo se bo vedno režal!»

«Tudi za družbo več ne mara. Grdo je, ako druge prezira. Porečejo, da smo jo slabo vzgajili...»

«Zavidajo ji, ker zna več kakor druge...»

«Marjeta, prav je, da jo imaš rada. Slabo pa je, ker ji daješ potuho ter jo zagovarjaš.»

«Tomaž!» Žena se je vznejevoljila. «Danes si nekam čuden...»

«Skrbi me, žalosten sem in jezen», ji je potožil. «Zakaj ni Albina več taka? Čemu se je izpremenila?»

«Ali se ti sanja ali blede? Jaz še nisem ničesar opazila. Nasprotno pa vidim, kako marljivo skrbi za red in snago. Vsaka stvar mora biti lepo na svojem mestu. Poprej je samo pometl, zdaj obriše še pohištvo! Pa mizo pogrne in postavi nanjo cvetlice.»

Lončar je odkimaval z glavo. Za take reči ni imel zmisla. Njegove misli so bile na polju ali pa v hlevu pri živini. Po drugi poti so jo redkokdaj mahnile.

Marjeta pa je nadaljevala: «Njena soba je kakor škatljica... Tla so lepša, kakor je drugod miza... Vsako smet ti pobere. In okna, okna! Komaj zapaziš šipo... Vidi se mi, kakor bi vedno nekoga pričakovala...»

Mož se je skoro ustrašil. «Koga naj pričakuje?» je nejevoljno zarentačil.

«Ženina», je izrekla porogljivo. «Ali ne veš, kaj pričakujejo mlada dekleta?»

«Albina je še otrok», jo je zavrnil. «Kje je še možitev!»

«Dedec!» Žena ga je pomilovala. «Dekle v devetnajstem letu ni več otrok. To so najlepša dekliška leta!»

«Otrok je, pravi neizkušeni otrok», je poudaril in vzdihnil: «Slutim, da se nekaj plete... Ciril ji je udaril v možgane...»

Lončarica je morala premisliti, kaj bo odgovorila. Rekla je šele čez nekaj časa: «Ločnikova kmetija je velika in bogata. Fant je čeden in se tudi vzorno vede. Prste naj obližne vsaka, ki ga bo dobila...»

Tomaž je bil premagan. Za veliko kmetijo bi bil dal življenje. Zato ni rekel drugega kakor: «Albina naj ostane doma! Kaj se je treba otroku moštiti!»

«Kadar bo stara, tedaj je ne bo nihče maral. Ti boš kriv, ako ne bo zadovoljna...»

«Ali meniš, da se v zakonu cedi med kakor v obljubljeni deželi? Le poglejmo okrog sebe!»

Lončar se ni mogel sprijazniti z mislijo, da bi se Albina omožila. Bila ni njegova hči, ampak nečakinja. Toda vzlic temu ji bo treba odšteti nekaj dote. Tako bo ob denar in ob deklo, ki je pomagalo gospodinji. Pretila mu je dvojna izguba. Ni se rad ukvarjal s tujo deklo.

Marjeti pa je dišala Ločnikova kmetija. Kmetijski dom brez dolga je znala prav ceniti. Razmere na Ledini so ji bile dobro znane. Ciril se je pri Lončarju pogosto oglašal. Z Albino sta prijazno kramljala. Vse je kazalo, da se imata rada.

sliki naj bo navedena prodajna cena. Vse pošiljke je nasloviti na Fotoklub, Ljubljana, Poljanski nasip št. 16, vrata 1, kjer dobe zanimanci tudi vsa podrobnejša pojasnila.

* **50letnica mozirskega Sokola** se je v nedeljo 26. junija proslavila prav svečano. Mozirski Sokol je drugi najstarejši Sokol v Sloveniji in najstarejši v bivši Štajerski. Slovesnosti so se med drugim udeležila bratska društva iz Celja, Braslovca, Velenja, Št. Petra v Savinjski dolini, Šoštanja, Zabukovce, Šmartnega ob Paki, Gornjega grada, Rečice ob Savinji, Žalca, Polzele, Orle vasi, Petrovc, Št. Pavla ob Preboldu in Št. Jurija ob Taboru. Nastopilo je pri javnem nastopu skupaj 500 članov, članic, naraščaja in dece. Lepo sokolsko slovesnost je popoldne posetil tudi ban g. dr. Drago Marušič.

* **Razširjenje delovnega območja sreske izpostave v Škofji Loki.** Na predlog bana dravske banovine je notranji minister odobril, da se razširi delovno območje sreske izpostave v Škofji Loki. Poleg dosedanjih poslov bo ta izpostava v bodoče vršila po svoji krajevni pristojnosti tudi vse posle, ki spadajo v prosvetni oddelek, in kazenski postopek po zdravstvenih predpisih.

* **Velik mornariški dan vseh vojnih mornarjev** se bo vršil v nedeljo 3. julija v «Kranjskem dvoru» v Kranju. Sprejem tovarišev mornarjev in gostov bo pri dohodih vseh jutranjih vlakov z Gorenjske in iz Ljubljane. Tovariši mornarji, pokazimo svojo zavednost na naš praznik z obilno udeležbo! Prijavite svoje naslove in udeležbo mornariškemu pripravljalnemu odboru v Kranju!

* **Ukinjenje kategorizacije za gostilniško osebje pri OUZD.** Od 1. junija dalje je ukinjena kategorizacija za natakarje, natakarice in sobarice v hotelih, restavracijah, gostilnah, kavarnah, krčmah, vinotočih, izkuhih in menzah. Zato se bodo za te osebe določali mezdni razredi po dejanskem zaslužku. Urad naproša vse delodajalce, ki zaposlujejo tako strokovno osebje, da pri vseh novih prijavah točno označijo zaslužek v denarju in v naravi. Med zaslužek spadajo vsi redni prejemki, do katerih ima nameščene pravice po pogodbi o namestitvi, kakor plača, mezda, stanarina, napitnina, stanovanje, hrana in podobno. Mezdne razrede za že prijavljene uslužbenice izpremeni urad po podatkih v članskih prijavnicah.

* **Bojevniki tabor na Brezjah.** Zveza bojevnikov v Ljubljani priredi 10. julija vsakoletni tabor na Brezjah. Polovična vožnja je dovoljena na vseh progah savske in dravske banovine do po-

staj Otoč in Radovljice za vse udeležence. Na odhodni postaji se kupi cel vozni listek, ki je veljaven tudi za nazaj, ako se izkaže udeleženec s potrdilom o udeležbi tabora. Taka potrdila bo izdajala zveza 9. in 10. t. m. na Brezjah. Zato hite kupljene železniške karte za povratek. Dolžnost vsakega bojevnika je, da se tabora udeleži, da pokažemo s čim večjo udeležbo moč naše organizacije. Bojevniki, agitirajte tudi pri svojih prijateljih in znancih za udeležbo! Tabor bo vodil naš priljubljeni predsednik tovariš general Maister. Posebnih vabil zveza letos ne bo pošiljala. Vabljeni so tudi prijatelji našega gibanja. — Osrednji odbor Zveze bojevnikov, Ljubljana.

* **V Zagorju napovedujejo nove odpustitve delavstva.** Pred dvema mesecema so bile izvršene odpustitve delavcev TPD v Hrastniku in Zagorju. Opuščenih jih je bilo okrog 400. Nekaj teh bo upokojenih, a velika večina jih bo ostala brez odpravnine, čeprav so plačevali prispevke za starostno zavarovanje. Kljub zmanjšanemu številu delavstva sedanja proizvodnja prav malo zaostaja za ono pred delavsko odpustitvijo. Rudarjem je bilo kar rečeno, koliko vozičkov preмога morajo nakopati. Ubogi rudar, ki ima doma večje število gladnih otrok, gara in vleče z vso silo, da bi se izognil odpustitvi. Ker ni večjih novih naročil, proizvodnja pa je le malo zmanjšana, se že zopet govori o namerah novih odpustitev. V Zagorju nameravajo baje odpustiti 80 do 100 rudarjev. Razumljivo je, da vlada spriču takih vesti med rudarji potrptost in razburjenje.

* **Ne razširjajte izmišljenih govoric.** Kljub resnim časom bi gotovi ljudje radi, da bi bilo na svetu še slabše. Samo tako si lahko razlagamo najrazličnejše govorice, od katerih je druga bolj bedasta od druge. Zlasti april in maj sta bila na naši severni meji v tem pogledu plodovita. Pri raznašanju takih nespametnih vesti so se seveda pravi in prvi povzročitelji poskrili, kazen pa je doletela one, ki so govorili v lahkovernosti verjeli in jih trosili naprej. O nekem takem primeru se je te dni govorilo na javni kazenski razpravi mariborskega okrajnega sodišča. Poizvedbe, ki jih je vršil preiskovalni sodnik mariborskega okrožnega sodišča na predlog državnega tožilca pri državnem sodišču za zaščito države v Beogradu, so dognale, da sta neki Matevž in neki Karel, oba že okoli 50letna možaka, razširjala govorico, češ, da se bo prvega maja odločilo, ali izbruhne revolucija ali nastane vojna. Tako v poizvedovalnem postopanju

kakor tudi na razpravi sta osumljena priznala dejanje. Obsojena sta bila vsak na 13 dni zaporu in na nerazdelno plačilo stroškov kazenskega postopanja. Pri odmeri kazni je sodišče upoštevalo kot olajševalno okolnost priznanje, neoporečnost in nezadostno razsočnost obeh možakov. Obsojenca sta kazni sprejela. Ob tej priliki opozarjamo, da se kaznuje z zaporom do šestih mesecev ali v denarju do 5000 Din, kdor raznaša javno izmišljene zlohotne vesti, ki so nevarne za javni mir in splošni red. Učitelji, duhovniki in sploh vsi izobraženci, ki prihajajo v stike s ljudstvom, ki morali neprestano svariti ljudi, naj ne verjamejo vsaki vznemirljivi govoric.

* **Italijansko letalo je pristelo v Ljubljani.** V soboto okrog 18. ure je pristalo na aerodromu ljubljanskega Aerokluba v Šiški italijansko letalo znamke ASI tipa Fiat. Takoj so na aerodrom prispeli predstavniki civilnih in vojaških oblastev in zastopniki ljubljanskega Aerokluba. Na vprašanja prisotnih letalec ni hotel odgovoriti, nego je zaprosil, naj ga povedejo k naši vojaški komandi. Vojaki in družini so spremlili letalca v štab dravske divizijske oblasti, a letalo so spravili v hangar ljubljanskega Aerokluba. Letalo je vodil italijanski rezervni narednik Josip Križar, po rodu Slovenec iz Ajdovščine. Pozvan je bil na orožne vaje v Videm (Udine) in je pri tej priliki priletel na jugoslovensko ozemlje. Hotel se je spustiti na tla že v Logatcu in se tam javiti našim oblastvom. Ker pa ni našel primernegega ozemlja za pristanek, je okrenil letalo proti Ljubljani, kjer je tudi srečno pristal.

* **Golobi pismonoši.** Občinstvo se opozarja na naslednji predpis: Kdor zajame kakega utrujenega ali ranjenega goloba, ki ima prstan na nogi ali kakšno pismo, ali ga najde mrtvega, je dolžan to javiti takoj, odnosno najkasneje v 24 urah najbližji orožniški postaji ali občinskemu oblastvu in izročiti najdenega goloba. Oddati mora z golobom tudi pismo, ako je bilo pri njem. Kdor se ne bi držal tega predpisa, bo kaznovan z globo od 1000 do 10.000 Din.

* **Požar pri Veliki Pirešici.** V eni zadnjih noči je začela goreti v Prnovem pri g. Martinu Siterju hiša, ki je zgorela do tal. Na pomoč so prispeli prnovski gasilci in rešili sosednja poslopja. Vzrok požara ni znan.

* **Smrten padeč z lipe.** Nedavno je zlezal na domačo lipo sinček posestnika Jožeta Turka v Selih pri Toplicah. Lipa je bila zaradi dažja, ki

Tako je bilo poprej, preden je odšla Albina v mesto, kjer se je učila kuhati in šivati. Tam je začela spoznavati drugo, precej drugačno življenje. Ugajalo ji je olikano vedenje, pokloni so ji prirasli na mlado dušo.

V mestu se je Albina skoro udomačila. Res je morala biti gibčna in urna, toda ni se ji bilo treba žgati na vročem solncu. Zagorelo lice se ji je hitro pobelilo. Naučila se je tudi nekaj ličnih izrazov. Čutila je, da je rojena za mesto.

Stric Lončar je bil pristna kmetska korenina. Da bi nečakinja ostala v mestu, temu je odločno ugovarjal. Morala se je vrniti nazaj; tako je zahteval in Albina se je morala vdati. Vrnila se je v upanju, da se bo uresničilo njeno hrepenenje.

V mestu se je seznanila z mladeničem, ki je obiskoval trgovinsko šolo. K njenim sorodnikom, kjer je stanovala, je redno prihajal. Pravi lji je, da bo po dovršenem izpitu otvoril trgovino. Začel se je zanimati za njene razmere. Povedala mu je, da ima v Leskovju bogatega strica, ki je obenem njen varuh. Iz posestva umrlih staršev je dobila dedno doto, katero je stric naložil v hranilnici. Kadar se omoži, bo nedvomno nekaj priknal.

«Kaj pa ženina si že izbrala?» ga je zanimalo izvedeti.

Albina mu je utajila. Ali je treba vedeti meščanu, da je zaljubljena v kmetskega fanta? Odkritosrčnost bi ji lahko škodovala. Kdo ve, kakšna sročja je shranjena v skrivnosti njene usode?

Ob slovesu si je mladenič zapisal njen naslov ter jo hotel poljubiti. Sramežljivo mu je umaknila lice, ki je močno zardelo. Zato ji je tem krepkeje stisnil desnico ter je ni hotel dolgo izpustiti. Njegovo modro oko se je zapihilo vanjo in izvabilo solzo iz njenega očesa. V srcu so se ji prelivali občutki, kakršnih doslej še ni poznala. Po vsem telesu ji je prijetno šumelo.

Zamišljena v poslovljni trenutek je Albina sedela pred hišo, ko jo je Lončarica poklicala k obedu. Takoj je odložila šivanje in pripravila mizo, kakor se je naučila. Pred vsakega je položila krožnik in žlico; v skledo pa je potopila zajemalko tako, da je bil ročaj obrnjen proti stricu. Mož je počasi iztegnil roko in pričel zajemati. Ko je prvič zagledal zajemalko, je pa še ni znal rabiti. Jezilo ga je, kako bo jedel s tolikšno žlico. Tudi krožniku se je privadil.

Pri jedi niso mnogo govorili. Domači sin Ivan bi bil včasih rad kaj zinil, a Albina ga je poučevala, da pri mizi ni dostojno mnogo govoriti. Fant ji ni verjel ali pa ni maral, da bi ga deklet poučevalo. Zato se je pošalil: «Nevarno je, da bi ušel kak grizljaj po napačni poti.» Oče je nejevolno odkimaval, mati pa občudovala Albino, kako se je mogla v tako kratkem času toliko naučiti.

Po obedu se je družinica naglo porazgubila. Ivan je odšel na polje, mati pa v kuhinjo pomivat posodo. Oče je rad po jedi nekoliko posedel ali celo zadremal.

Albina je pomila mizo ter jo pogrnila. Nabralla je nov šopek in ga dala v stekleno vazo, ki jo je postavila na sredo mize. Stričevo oko je spremljalo njene korake.

«Kako si pa okrasila!» je stric naposled izpregovoril. «Kdo bo neki prišel?»

«Morda pa pride...» je odgovorila in nekoliko zardela.

Stricu ni prijal tak odgovor. Z vsem hrbtom se je naslonil na steno in rekel: «Hm, morda še ni nikoli zajca ustrelil...»

«Pa ga bo morda le pogodil», mu je rahlo zaslolila.

Natlačil si je pipo z debelim tobakom ter jo potisnil v usta in grizel cevko. Pri tem je nejevoljno mrmral: «Kdo bo neki prišel!»

«Boste že videli!» Dekle se je obrnilo in smuknilo skozi vrata.

«Obisk po kosilu...» Ciril pride navadno zvečer, ko opravi delo...» Lončar je ni mogel razumeti.

Ob mizi na tleh je zapazil nekaj belega kakor košček papirja. Pobral je drobno pismo, ki je prijetno dišalo. Nobene vijolice nimajo tako lepe vonjave.

«Odkod je to pismo?» se je vprašal radovedno. «Ciril nima takih dišav ter rajši opravi z besedo.» — Na vse strani je obračal ovitek; brati pa ni znal toliko, da bi napisano prečital. Ako bi ga pokazal Marjeti, bi mu lahko kaj neresničnega natvezila. Ivan je dopolnil šele 16 let ter bi se naposled še pohujšal. (Dalje prihodnjik.)

je prejšnji dan padal, še vsa mokra. Zato mu je na veji spodrsnilo in fant je padel precej globoko na tla ter si zlomil tilnik. Ostal je na mestu mrtev.

* **Utopljenec v Savi Dolinki.** Ko so se 19. p. m. popoldne kopali neki otroci blizu tam, kjer se Sava Dolinka in Sava Bohinjka združita, so zagledali blizu desnega brega, da moli iz vode človeška roka. Otroci so o tem takoj obvestili g. Zupanca, ki ima na drugi strani reke posestvo in žago. Zupančev hlapec se je napotil nato k reki, se slekel in plaval k truplu. Truplo okrog 40 do 45 let starega moškega je bilo že v razpadajočem stanju, kar je bilo znak, da je ležalo gotovo že dalje časa v vodi. Utopljenec je imel na sebi srajco z zavihanimi rokavi in hlače, obut pa je bil v čevlje z gumijastimi podpetniki.

* **Strela je udarila v ciganski šotor.** Preteklo nedeljo je prihrumela nad kočevsko dolino huda nevihta, med katero je naenkrat začelo treskati. Ko je malo prenehal naliv, se je razlegel iz gozda pri kolodvoru pretresljiv krik tam taborečih ciganskih družin Hudorovičev. Zbrala se je takoj gruča radovednežev, katerim se je nudil grozen prizor. V blatu kraj gozda je ležalo od strele ožgano truplo dvanajstletne ciganske deklice. Poklicani zdravnik je mogel ugotoviti le smrt. Strela je udarila v bor ter preskočila na spodaj se igrajoče cigančke. Dve deklici je samo malo ožgala in omamila, dočim je prej omenjeno ubila.

* **V smrt zaradi fantove nezvestobe.** Dne 28. junija zjutraj se je raznesla vest, da se je pod Šmarjetno goro v neki zidani baraki obesila mlada delavka Ivanka Arnolova, doma iz Loma, občina Poljane, ki je bila zaposlena v neki tkalinski tvornici v Kranju. Nesrečnico je našel njen brat, ki jo je prišel obiskat iz Ljubljane. Ko je stopil v sobo, je zapazil sestro sedečo na postelji. Misleč, da sestra sede spi, je pristopil bliže, da bi jo prebudil. Z grozo pa je opazil, da je Ivanka mrtva. Obesila se je na tanko vrstico, ki je bila pripeta na žeblju, na katerem je viselo razpelo. Brat je takoj vrh odrezal in jo izkušal obuditi k življenju, ali bilo je zaman. Pod vzglavjem so našli pismo, v katerem Ivanka pravi, da gre prostovoljno v smrt, ker jo je zapustil njen fant.

* **Poškodbam je podlegel.** Pri podiranju smrek se je ponesrečil Franc Zakonjšek, posestnik iz Kneždola. Podsekana smreka je padla tako nesrečno, da je zadela Zakonjška in mu zlomila nogo v kolku. Moža pa niso poslali takoj v bolnišnico, temveč šele čez dva dni, zaradi česar je bilo treba operacije, kateri pa je Zakonjšek podlegel.

* **Smrt pod plazom.** Kmetica Marija Propakova iz Prestinca v Medmurju je šla te dni kopat gramoz, ki ga je potrebovala za popravilo domače hiše. Med kopanjem pa se je utrgala velika plast gramoz, ki je ženo zasula. Prisotna hčerka ji ni mogla pomagati in tako je nesrečna žena izdihnila pod plazom.

* **Smrtna nesreča splavarja v Zagrebu.** Poleg Prnja pri Zagrebu je utonil v Savi splavar Franc Mlinar, ki je prispel s splavom iz Slovenije, in sicer kljub pomoči sinov.

* **Strašna smrt pastirčka.** V bližini Limbuša je na travniku v Dravi pasel krave 12 in pol leta stari Tonček Klobasa, sin posestnika iz Lahnice. Na travniku stoji železni električni drog daljnovežna Fala-Maribor. Deček je plezal na drog in ko je prispel do vrha, je prišel po nesreči v dotik z žico, v kateri je bila visoka napetost. Učinek je bil grozen. V hipu je obviselo na žici zoglenelo truplo. Od daleč je nesrečo opazil posestnik Robič, ki je brž odhitel v Limbuš in telefonično obvestil o nesreči elektrarno Falo, da so tok prekiniti in takoj z avtomobili odhiteli na kraj dogodke. Tu so videli še groznejši prizor, kakor so ga pričakovali. Na drogu je med žicami viselo samo še nekaj ostankov otrokovega trupla, v bližini na tleh pa je ležala nezavestna otrokova mati, ki je prihitela na kraj nesreče in se v grozi onesvestila. Ob električnem drogu je ležala tudi ubita krava, ki je prišla v dotik z železnim drogom, ki je bil sklenjen z električnim tokom.

Uslužbenci elektrarne Fale so brž sneli ostanke trupla z droga, nesrečno mater pa naložili na reševalni avto, ki je med tem časom tudi že prispel na kraj grozne nesreče, in jo prepeljali v mariborsko splošno bolnico.

* **Smrtna nesreča v Kostanjevici.** V nedeljo, ko se je v Kostanjevici vršilo veliko slavje meščanske garde in strelske družine, se je zgodila na strelišču smrtna nesreča. Med veselim rajanjem se je vršilo na društvenem strelišču tudi streljanje s puškami, katerega se je udeležilo precej članov družine, med njimi tudi uradnik Mestne hranilnice, g. Kajfež. Pri streljanju seveda ni manjkalo gledalcev. Med temi je bil desetletni ljudskošolski učenec, sin krojaškega mojstra, Janez Božič, ki je bil oddaljen od g. Kajfeža le nekaj korakov. Ko je g. Kajfež znova polnil svojo flobertovko, se je ta po nesreči sprožila. Izstreljek je zadel malega Božiča v srce tako, da je bil na mestu mrtev.

* **Žalosten konec alkoholika.** V eni zadnjih noči se je obesil v svoji spalnici 61letni čevljarski pomočnik Andrej Brežan, zaposlen pri čevljarskem mojstru Francetu Rabiču na Jesenicah. Brežan, ki je bil doma iz Zatočmina v Julijski Krajini, je delal pri raznih čevljarskih mojstrih na Jesenicah kakih 20 let. Zadnjih 12 let je bil zaposlen pri Rabiču kot pomočnik ter je veljal za dobrega delavca. Hudo pa je bil udan alkoholu, ki mu je često razkrojil živce. Vsaka nedelja, vsak ponedeljek in največkrat tudi torek so bili dnevi, posvečeni alkoholu. Zadnje štiri mesece je mož tako opešal, da ni mogel vršiti dela. Kljub temu mu je dajal mojster brezplačno hrano in stanovanje, dokler si ni sam z vrvo končal žalostnega življenja.

* **Številni požari okrog Goraje Radgone.** Žrtev ognja je postalo v eni zadnjih noči v Gornji Radgoni gospodarsko poslopje posestnika Osojnika, po domače Fogaša, v bližini gornjeradgonskih občinskih opekarn. Domači so zaslišali praske tanje ognja šele v času, ko je bilo goreče poslopje že skoro vse v plamenih. Trški gasilci so bili hitro zbrani na kraju nesreče. Za njimi so prispeli tudi gasilci iz avstrijske Radgone. Gašenje je bilo zelo težavno, ker so bili vsi bližnji studenci kmalu izpraznjeni in so morali poiskati vodo iz stare struge reke Mure, oddaljene okrog 500 metrov. S požrtvovalnim delom je gasilec naposled uspelo omejiti požar. Dan poprej je proti večeru prav tako na nepojasnen način nastal požar v viničarski shrambi Franca Kolarja, po domače Peskošaka, na Janževem vrhu pri Gornji Radgoni. Nekaj dni prej je zgorelo gospodarsko poslopje Ivana Žokša v Hercegovščaku pri Gornji Radgoni. Uspelo je rešiti živino, medtem ko sta letošnji pridelek krme in del orodja bila uničena. Požari okrog Gornje Radgone so v zadnjem času sploh zelo številni.

* **Smrt ponesrečenca.** Nedavno je na nepojasnen način prišel pod vlak na progji med Zidanim mostom in Rimskimi toplicami 25letni brezposelni delavec Vinko Novak, doma iz Ambrusa pri Novem mestu. Kolesa so mu odrezala levo roko v nadlehti. Poškodovanca so prepeljali v celjsko javno bolnico, kjer je umrl.

* **Cigansko sleparstvo z botrinostvom.** Te dni sta prišla k posestniku Mihi Toriju, po domače Pečniku, pod Sv. Planino v hotredeški občini dva cigana in ga lepo prosila, naj bo krstni boter otroku, ki da se je rodil pred dvema dnevoma. Rekla sta tudi, da leži žena v sosedni vasi na nekem hlevu. Posestnik Tori, ki je znan kot dobra duša, je ciganoma po daljšem prigovarjanju botrinostvo res obljubil. Tedaj je eden ciganov potegnil iz žepa denarnico, naštel na mizo 500 dinarjev in jih ponudil botru, češ, da je pri ciganih taka navada, da plačajo botra. Gospodar de-

Kako postanem dober godbenik.

To brezplačno knjižico pošlje tovarna glasbil MEINEL & HEROLD v Mariboru št. 104—B vsakemu prijatelju glasbe, bodisi začetniku ali izvežbanemu godbeniku. Zahtevajte knjižico takoj z navadno dopisnico!

narja seveda ni sprejel, vendar pa sta cigana s tem manevrom dosegla, da jima je mož začel zaupati. Domenili so se, da bodo cigani drugega dne ob osmih prišli k posestniku z otrokom, da pojdejo nato h krstu v Zagorje. Tori in njegova žena sta prinesla na mizo jedi in pijače, da sta tako pogostila prišleca. Med pogovorom je beseda nanesla tudi na ubogo mater ciganko, ki nima ob rojstvu nikakega priboljška. Kmalu je bila miza polna slanine, klobas, jajc in moke z dodatkom 100 Din v priboljšek za mater in dojenčka. Drugega dne sta se gospodar in gospodinja praznično oblekla in tako čakala cigane. Pa jih ni bilo ob osmih in tudi ne vse dopoldne. Popoldne pa je Tori šel v Zagorje in naznanil orožništvu cigansko sleparstvo. Orožništvo zasleduje cigane, ki so seveda izginili ko kafra.

* **Nesrečen konec nesrečnega zakona.** Pred malim kazenskim senatom mariborskega okrožnega sodišča se je zagovarjala 44letna Marija Tivadarjeva, posestnica v Grušovi, obč. Sv. Marjeta ob Pesnici. Obtožnica ji je očitala, da je nahujskala svojega nezakonskega sina, 23letnega Ivana Lajha, delavca Antona Kaloha in 37letnega delavca Antona Vauda, da so s koli pobili njenega moža Matijo Tivadarja. Pri zaslišanju na orožniški postaji je obtoženi Kaloh sicer priznal, da je uboj naročila Tivadarjeva žena Marija, pri razpravi pa so vsi trije obtoženci to odločno zanimali in tako razbremenili obtoženko vsake krivde. Kot vzrok, da so pobili Tivadarja, so navajali sovražstvo in pa okolnost, da je Matija postal nevaren človek. Obsojeni so bili: Anton Kaloh na pet let strogega zopora, Ivan Lajh in Anton Vauda pa vsak na šestletno ječo in trajno izgubo častnih državljanjskih pravic. Marija je bila oproščena.

* **K uboju pri Stranica.** Pišejo nam: Ko se je v nedeljo 12. junija ob pol enajstih vračal g. Mihael Košič, državni cestar, domov, so ga nedaleč od doma, kakor znano, ubili bratje Klančniki, sinovi tamošnjega župana. S koli so mu zadali 23 udarcev po glavi in hrbtu. Udarec, ki ga je dobil na sence, je bil smrten. V sredo nato se je vršil pogreb po obredu pravoslavne cerkve. Pokopal ga je prota g. Trbojevič iz Maribora. Pogreba se je udeležilo razen mnogoštevilnih znancev in prijateljev, kar je dokaz za priljubljenost pokojnega Košiča, tudi zastopništvo Zveze kmetijskih fantov in deklet iz Celja. Pokojnik je bil namreč ustanovitelj Društva kmetijskih fantov in deklet v Stranica in njegov zvest sodelavec do svoje tragične smrti.

* **Velik vlom pri Ptuj.** Nedavno je bilo vlomljeno skozi zamreženo okno v spalno sobo posestnika Janeza Družoviča in njegove žene Neže v Zgornjem Velovleku. Vlomilec, morda jih je bilo več, je odnesel razno obleko, čevlje, perilo, srebrno uro z verižico, 343 Din gotovine in deseti kilogramov mesa. Osumljena, da sta izvršila vlom, sta bila neki poljski delavec in njegova ljubica.

* **Gostilne so mu zabranjene.** Okrajno sodišče v Laškem je prepovedalo Antonu Stoparju, mesarju v Laškem, pristojnemu v Sevnico, zahajati v krčme za dobo enega leta (od 11. junija 1932, do 11. junija 1933.).

* **Sirovi mladeniči.** Manjša skupina nabornikov iz zagorskega okoliša je pred dnevi med divjim kričanjem izruvala pri mostičku nad rudniškimi apnenicami razpelo in ga vrgla v naraslo Medijo, ki ga je odplavila v Savo, odkoder so ga tamkajšnji domačini izvlekli na suho. Sploh so se ti fantje obnašali tako, da zaslužijo temeljit pouk zaradi bogokletstva in drugih prestopkov, proti pravosti.

* **Žalosten naraščaj.** V Kisovcu so kvartali v neki baraki komaj šoli odrasli dečki. Nenadno so se zaradi denarja sprli in eden od njih je potegnil nož. Napadenec je ubežal, a na cesti ga je dohitel nasilnik in mu z močnim zamahom prerezal meso in kite pod komolcem. Po storjenem dejanju je pobalin ubežal pod posteljo, odkoder se ni dal izvleči za nobeno ceno.

* **Sirov nočni napad.** Ko je nedavno zvečer 21letni hlapec Bukovšek Ferdinand na kozolec svojega gospodarja Josipa Lebarja v Potoški vasi

trdno spal, je nepričakovano prišel nad njega 25letni rudar Janez Cilenšek in ga z nožem napadel. Najprej ga je tolkel z noževim ročajem po glavi. Ko se je Bukovšek dobro zbudil, je bil že ves v krvi, vendar pa je imel toliko prisotnosti duha, da je odbil nameravani vboj z nožem. Bukovšek ima več ran na glavi, vendar poškodbe niso hujšega značaja. Povod temu izredno sirovemu napadu je menda staro fantovsko sovraštvo.

* **Nesrečni alkohol.** Te dni sta se pojavila v Veliki Loki pred Razložnikovo gostilno posestnikova sinova brata Ludovik in Lojze Šlajpah in sta hotela imeti pijačo. Ker pa je bila že pozna ura in gostilna že zaprta, sta odšla v spremstvu še enega tovariša do gostilne Alojzija Glihe. Nedaleč proč pa se je blizu železniškega tira vnel prepir, med katerim je 20letni Ludovik Gorec zgrabil za samokres in nevarno obstrelil 26letnega Ludoviča Šlajpaha, da se je ranjenec hudo zadet zgrudil na tla. Gasilski avto iz Velike Loke je ranjenca prepeljal v kandijsko bolnišnico.

* **Krvav prepir v Splitu.** V Splitu je preteklo nedeljo prišlo do usodnega prepira, ki je zahteval življenje mladeniča. Pred hotelom «Salono» je prišlo do prepira med dvema domačima delavcema in Slovencema Ivanom Župevcem in Alojzijem Banom iz Brežic ob Savi, ker sta pijana domačina opsovala mater Slovenceca. Domačin Rojc je Župevca vrgel na tla, ta pa je potegnil iz žepa nož in ga zasadil nasprotniku v prsi. Ban pa je drugega domačina ranil z nožem. Rojc je v bolnici za poškodbo umrl. Oba Slovenca pa sta bila aretirana in izročena sodišču.

* **Žrtev ljubosumnosti.** Nedavno so otvorili v bližnji okolici Zgornje Polskave vinotoč, v katerem se je zbralo staro in mlado. Med njimi sta bila tudi 27letni delavec Štefan Žigert s svojim dekletom in hlapec Maks Velcer. Ko so se posestniki vinotoča zvečer v mraku začeli razhajati, sta se dvignila tudi oba imenovana s svojo družbo ter se napolila proti domu. Medtem pa se je Žigertova izvoljenka pridružila Velcerjevi skupini, kar je Žigerta silno razkačilo. Poskočil je za svojim dekletom in se od zadaj zaletel v Velcerja, češ, kaj ima opraviti z njegovo izvoljenko. Kaže, da je bil Velcer na ta izbruh ljubosumnja že pripravljen in je v trenutku, ko se je Žigert zaletel vanj, sunil z odprtim nožem nazaj in zadal Žigerta v vrat s tako silo, da mu je zadal rano, segajočo od tilnika do grla. Velcer se ni zmenil za svojo žrtev ter je odšel mirno proti domu. Žigert je napravil še nekaj korakov, nato pa se je zgrudil sredi množice preplašenih ljudi na tla in kmalu izdihnil. Vest o strašnem dogodku se je razširila bliskovito po vsej župniji. Obveščeni so bili o zločinu tudi orožniki na Pragerskem in poiskali morileca Velcerja. Našli so ga mirno sedečega pred Kasovo gostilno. Ko ga je vodja patrolje vprašal, ali prizna, da je sunil Žigerta, je odvrnil, da ga je. Toda ko mu je bila napovedana aretacija, je zločinec vzrojil. Velcer je znan po vsej okolici kot močan fant. Orožniki sami mu ne bi bili kos in bi bili prisiljeni rabiti orožje, da jim ni priskočila na pomoč množica kmetijskih fantov. Šele po hudem boju se je posrečilo premagati Velcerja ter ga podreti na tla. Ležečega so zvezali na nogah in rokah z verigami ter ga naložili na tovorni avto, ki ga je zapeljal pod nadzorstvom orožništva v zapore okrajnega sodišča v Slovenski Bistrici.

* **Nož v srce.** Staro sovraštvo je vladalo že dalje časa med 22letnim delavcem Jožetom Kodričem in posestnikovim sinom Francem Kranjcem v Makolah. Že pred enim letom je Kodrič napadel Kranjca ter ga hudo poškodoval. Zadeva se je obravnavala pred sodnikom ter je dobil storilec pet tednov pogojnega zapore in je moral plačati vse stroške, ki so mu požrli vso doto. Ta obsodba je še bolj podžgala sovraštvo in v eni noči predzadnjega tedna je prišlo med obema do usodnega obračuna na cesti iz Starih v Stranske Makole, kjer sta trčila oba nasprotnika skupaj. Kodrič je zasadil Kranjcu nož v srce in ga na mestu usmrtil. Morilec Kodrič je bil aretiran.

* **Fantovska podivjanost.** Pred malim kazenskim senatom mariborskega okrajnega sodišča se je zagovarjal 19letni posestnikov sin France T. iz Male Zimice, obtožen, da je v letošnjem aprilu zabodel posestnika Jakopca iz Male Zimice. Usodnega večera so popivali fantje iz Zimice v neki gostilni. Med njimi je prišlo do prepira, v katerega je posegel tudi posestnik Jakopce, kar pa je bilo zanj usodno. Obtoženi France ga je zabodel z nožem v prsa in mu zadal smrtnonevarno poškodbo. Jakopce je v nekaj trenutkih izdihnil. Obtoženec je pred sodniki skesano priznal svoje dejanje, izgovarjal pa se je, da je bil pijan. Obsojen je bil na pet let in pet mesecev zapore in na plačilo stroškov vdovi pokojnega Jakopca v znesku 10.800 Din.

* **Za pokojnino okraden tovarniški upokojevec.** Upokojenca bratavske skladnice na Jesenicah, 71letnega Franca Zontarja, ki je stopil po 29letnem hudem delu pred meseci v zasluženi pokoj, je zadela občutna neprilika. Vprašanje njegove upokojitve ni bilo takoj rešeno in je moral ubogi mož čakati tri mesece na pokojno, katero je naposled prejel za tri mesece skupaj v znesku okrog 2000 Din. Plačal je nekaj dolga in nakupil nekaj potrebnih reči, ostanek v znesku 1380 Din pa je shranil v svoj kovčeg v poslopju tovarniškega gasilnega društva, kjer stanuje. Ko pa je hotel te dni vzeti nekaj denarja, je siromak s strahom opazil, da mu je ukradenih vseh 1380 Din; vrhu tega pa še en cekin za 20 kron, dve srebrni kroni, dva avstrijska šilinga in ena italijanska lira. Zadeva je naznanjena orožnikom in upati je, da bo tat prišel v roke pravice.

* **Vlom sredi Celja.** Nedavno ponoči je bil izvršen vlom v trgovino g. Meška na Aleksandrovi ulici v Celju. Vlomilci so odnesli v glavnem samo blago, dočim se predalčkov niti lotili niso. Zakaj, tega policija do sedaj ni mogla dognati. Verjetno je, da jih je nekdo moral motiti pri poslu. Škoda, ki jo trpi g. Meško, je precejšnja.

* **Terorist Jelić aretiran.** Dunajski list «Der Abend» piše, da je policija aretirala jugoslovenskega izseljenca dr. Branimira Jelića in ga izročila sodišču. Policija je ugotovila, da je prišel na Dunaj s ponarejenim potnim listom. Dr. Jelić je bil lansko leto, ko so bili izvršeni atentati na jugoslovenske železnice, izgnan iz Avstrije, ker je izrabljajal njeno gostoljubnost. Dalje časa ni nihče vedel, kje se nahaja, kmalu pa so izvedeli, da nadaljuje svoje delo zadnje mesece v Buenos Airesu, kjer je nabavljajal orožje za nove nasilniške čine. Organiziral je vtihotapljanje peklenjskih strojev v Jugoslavijo. Ves čas je bil v zvezi s hrvatskimi izseljenci, pred kratkim pa se je zopet vrnil v Evropo. Dalje časa je bil pri dr. Paveliču v Italiji, kjer je najbrže dobil madžarski potni list, s katerim je odšel na Dunaj. Kakor pa poročajo z Dunaja, so avstrijske oblasti Jelića zopet izpustile.

* **Pojasnilo!** Na nešteta vprašanja raznih zainteresiranih krogov sporočamo, da «Solidarnost», reg. pom. blagajna, ni v prav nikaki zvezi z bivšo pomožno blagajno «Vzajemno pomočjo» in podobnimi zavodi, katerim je oblastvo zaradi znanih razlogov prepovedalo nadaljnje poslovanje. «Solidarnost» ima od kr. banske uprave potrjena pravila in vrši nemoteno kot socialna institucija zavarovanje za pogrebne. «Solidarnost» ne sprejema nemoralnih spekulativnih zavarovanj s tujimi in starimi osebami, temveč vrši zavarovanje popolnoma po zakonu in po navodilih kr. banske uprave. Vsakdo, ki želi podrobnih pojasnil, naj se zgleda v pisarni «Solidarnosti» v Ljubljani, Kolodvorska ulica št. 8. — V o d s t v o «S o l i d a r n o s t i». 207

* **Motnje v želodec in črevesu,** ščipanje v trebuhu, zastajanje v žilnem sistemu, razburjenost, nervoziteto, omotičnost, hude sanje, splošno slabost olajšamo, če popijemo vsak dan čašo «Franc Jožefove» grenčice. Zdravniki svetovnega slovesa hvalijo izboren učinek, ki ga ima «Franc Jožefova» voda v svoji lastnosti kot mlo odvajajoče sredstvo zlasti pri močnokrvnih, korpulentnih

osebah, satikarjih in hemoroidalno bolnih. «Franc Jožefova» grenčica se dobiva v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Ali si že član Vodnikove družbe?

Vzrok ločitve

Gospod Ščuka se je pred tremi tedni oženil, včeraj pa je šla gospa Ščukova k odvetniku, da se posvetuje z njim zaradi ločitve. Pravijo, da se mu je preveč kolcalo in da bodi to vzrok njegovi ločitvi po tako kratki dobi zakonske sreče ali nesreče.

Predvčerajšnjim opoldne se je začelo Ščuki kolcati. «Izpij kozarček mrzle vode, muc», je rekla gospa Ščukova in poslušni soprog je res pil mrzlo vodo, mnogo mrzle vode, in je naprej kolcal.

«Ha, ha, hik! Daj, daj sr... h... ček!» je odgovoril Ščuka, ki je bil posebljena ravnodušnost.

«Jožko, ali si slišal, da trosi ta Kolajna, ki ti je dolžan tisoč dinarjev, vsakovrstne laži o tebi?»

Pravijo, da je Ščuka dobrosrčno odgovoril:

«Ha, ha, hik, čudno je, kako izkazujejo nekateri ljudje svojo hvaležnost, huk.»

«S svojim mirom bi ti spraval človeka v obup!» je rekla gospa Ščukova in je šla ven, da bi mirno premislila, kaj naj še poizkusi, da razjezi ravnodušnega moža. Pravijo, da je premišljala pet minut in da je šla potem k možu in rekla:

«Povej no, kateri večer si bil pri Korenovih, kjer si igral šah?»

Pri tem je Ščuka, tako trdijo, zamežiknil.

«No, ali ni bilo, hik, v četrtek?» je rekel. Kako lepe oči imaš danes, Rina! Huk!»

«Zdaj ti bom že pregnala kolcanje!» si je mislila gospa Ščukova in rekla:

«Ali je bilo zelo zabavno pri Korenovih?»

«No, je odgovoril Ščuka, «tako, tako, hik! Sneg bo, mislim, trga me, huk.»

«Jožko!» ga je ostro poklicala gospa Ščukova.

«Kaj pa je, golobičica?» je baje Ščuka nato vprašal, medtem ko je gledal skozi okno, kakor bi hotel videti, kakšno bo vreme.

«Jožko, ali veš, kaj pripoveduje ta Sodnik za tvojim hrbtom? Ali veš?»

«Oh, ne govori o Sodniku!» je rekel Ščuka in pogledal na uro. «Sodnik me ne zanima več.»

A gospa Ščukova se je za trdno odločila, da razjezi Jožka in ga tako ozdravi od kolcanja; zato je rekla:

«Jožko, Sodnik pravi, da te je prav onega večera, v četrtek, videl na Kongresnem trgu v spremstvu neke dame. Kaj praviš na to?»

«Teda, tako pripovedujejo», je Ščuka udaril močno s pestjo po mizi in odgovoril:

«Pravim, da je to neumna laž! Ves večer nisva bila v bližini Kongresnega trga, on je...»

Pri tem je Ščuka nehal kolcati in nekaj minut pozneje je bila gospa Ščukova na potu k advokatu. J. P.

Če je fant zaljubljen

Vesela vaška zgodba.

Za vasjo na prijaznem holmcu stoji ob cesti obširno kmetško posestvo z mnogimi ličnimi gospodarskimi poslopi. To je ponosni Faraonov grunt, kateremu ni enakega v fari. Kmet Faraon je bil mož poštenjak. Ljudje so ga čislali in spoštovali. Ker se je bil do svojega sedanjega blarostanja povzpel iz najnižjih razmer, bil je nek-

da hlapec, ni zaničeval siromašnih ljudi, ampak je radodarno pomagal vsakemu revežu, ki se je v potrebi zatekel k njemu.

Faraonova hčerka Anica je slovela kot najlepša deklica ne le v domači, temveč tudi v sosednji fari. Vsak predpust je imela snubcev deset na en prst: mladih, zalih in bogatih. Anica je bila prijazna z vsakim, toda omožiti se ni hotela. Oče je ni hotel siliti v zakon, češ, naj se sama odloči, kadar jo bo volja.

Da je imela Anica že izbranega fanta, ki je prihajal skoro vsako noč trkat na okence njene kamrice, tega oče Faraon ni vedel. Tako spretno je znala deklica zakrivati svojo srčno tajnost. Njen izvoljenec je bil Draščanov Ivan, sin premožnega kmeta iz sosednje vasi. Ivan je bil zal, toda za kmetijskega fanta prenežen mladenič. No, Faraonovi Ančki je pa prav zato ugajal. Prisegla mu je večno ljubezen in zvestobo in Ivan je pridno prihajal vasovat k nji, ko so na nebu zvezdice zažarele. Včasih je ostal pod oknom, včasih je pa prislonil lestvico, zlezal na okno in od tam v izbico. In potem sta z deklico prijetno kramljala, dokler se ni na obzorju začela zlatiti zarja mladega dne.

Kmet Draščan je bil že star mož, vedno bolj si je želel prepustiti vajeti gospodarstva mlajšim rokam. Ponovno je nagovarjal sina edinca, naj si poišče primerno nevesto in naj prevzame grunt. Toda Ivan je vedno odlašal, ni se mogel odločiti, da bi bil stopil pred Faraona in zasnuvil Anico. Od tega dejanja ga je odvrčala bojazen pred odklonilnim odgovorom, zakaj bil je prepričan, da bi mu bogati veleposestnik Faraon ne hotel dati svoje hčere v zakon. Ker je tudi Anica skrbno zakrivala svojo srčno tajnost, je oče Faraon živel v prepričanju, da je srce njegove hčere še zaprto, kakor je zaprta cvetna čaša bele lilije pred solničnim vzhodom.

No, ljubezen, naj bo še tako tajna in skrita, ne ostane dolgo neznan. Tako je bilo tudi z ljubeznijo Faraonove Ančke. Naposled je tudi oče Faraon izvedel, koga rada vidi njegova hči in kdo ji hodi krajšat nočne ure. Ampak oče Faraon je izvedel za tajno svoje edinke po zelo zabavnem naključju, da se je mož še dolgo potem smejal, kadar se je spomnil na dogodek.

Faraon je imel sestro, ki je imela v Ljubljani svojo hišo, kjer je tudi stanovala. Ime ji je bilo Lola. Dasi je v svojem življenju prejadrala že pol stoletja, vendar je bila še vedno samica. Svojega brata je prišla obiskat redno vsako leto štirikrat: vsake kvatre enkrat. Ker se ji pa z odhodom nazaj v mesto ni nikdar posebno mudilo, je navadno tri četrti letne dobe preživela na deželi pri Faraonovih.

Anica se prihoda svoje tete Lole ni nikdar razveselila, zakaj kadar je prišla Lola na obisk, ji je morala Anica odstopiti svojo kamrico ter se preseliti v podstrešno sobo. Tudi Draščanov Ivan je vsakokrat grdo pogledal, kadar mu je Anica sporočila, da je teta Lola spet prišla na obisk in da se je vkrcala v njeni sobici, kajti poslej se je moral posluževati dolge lestvice, če je hotel priti v bližino svoje izvoljenke. Ker pa je fantič bil šibak, mu je prenašanje in pristavljanje dolge in težke lestve delalo nemajhne preglavice. Bil je torej prisiljen, dokler je Lola bivala pri Faraonovih, močno omejiti svoje ponočne izlete. To pa je zaljubljenega fanta nemilo srdilo in goreče si je želel, da bi Aničino teto čimprej vrag odnesel nazaj v Ljubljano.

Zgodilo se je nekoč, da se je teta Lola pripeljala iz mesta na obisk k Faraonovim v času, ko je ni nihče pričakoval. Znočilo se je že in pri Faraonovih so se baš odpravljali k počitku, ko je stopila v sobo teta. Anica se je njenega nepričakovane prihoda naravnost prestrašila.

«Joj! Nocoj bo Draščanov Ivan gotovo prišel vasovat», je pomislila Anica. «Ker ne bo vedel, da je teta Lola pri nas, me bo gotovo iskal v moji izbici.»

Hudo vznemirjena se je napotila Anica po lesenih stopnicah v malo podstrešno sobo, kjer se je naslonila na okno in zrla ven v jasno noč. «Če Ivan pride, ga bom videla in poklicala ter

mu povedala, da spi v moji kamrici teta Lola», si je mislila deklica, naslanjala glavo ob roko in poslušala petje fantov na vasi. Naenkrat pa so ji začele lezti trepalnice skupaj in je zadremala.

Sem čez polje se je bližal Faraonovi hiši Draščanov Ivan. Ker je došel od nasprotne strani, ga deklica ni mogla ne videti ne slišati. Tihih korakov je prispel na dvorišče. Poiskal je lestvo in jo prislonil k hiši pod okno Aničine spalnice. Povzpel se je na lestvo in se dvignil do okna, ki je bilo odprto na stežaj. Iz sobe so se čuli čudni glasovi, zdaj nizki, zdaj visoki, zdaj bobneči, zdaj piskajoči.

Fant je strmeč poslušnil. «Kako čudno diha Anica nocoj! Gotovo je nahodna», je pomislil Ivan, rahlo potrkal na steklo in tiho zaklical: «Anica, smem k tebi? Ali spiš?»

V izbici se ni nič zganilo in tudi smrčanje ni prenehalo.

«Trdno spi», je ugotovil Ivan. «Klical je ne bom. Bom pa kar noter zlezal.»

Gibčno se je zavihtel skozi okno in skočil v sobo. Postelj, na kateri je smrčala dozdevna Anica, je stala v ozadju spalnice v temnem kotu, kamor mesečina ni segala. Fant se je po prstih približal postelji, se rahlo dotaknil osebe, ki je ležala na njej ter zaklical s tihim, zaljubljenim glasom: «Vstani!»

Ležeča oseba se je premaknila, postelj je zaškripala, smrčanje je na mah utihnilo in zaspan glas je zamomljal nekaj nejevoljnega.

«Saj sem jaz, Anica», je dejal Ivan sladko, poiskal koščeno roko tete Lole in jo krepko stisnil, dajajoč tako duška svojim čuvstvom. Tedaj pa se je teta Lola zadrla tako grozansko, da bi se bil fant kmalu sesedel od strahu. Teta je skočila s postelje, njene suhe kot žrd dolge roke so se iztegnile, zgrabile presenečenega vasovalca in ga vrgle v nasprotni kot izbe.

«Pomagajte! Tatovi! Morilci!» se je drla Lola z gromovitim glasom. «Umoriti me hočejo!»

«To je teta Lola!» je Ivan spoznal njen glas. «Baba bo še mrtve sklicala iz grobov, tako se dere. Fant, zdaj pa le hitro skozi okno, kajti oče Faraon me ne sme dobiti tukaj.»

Hitro je hotel skočiti skozi okno.

«Stoj, rokovnjač, ne boš ušel ne!» je zarjula teta Lola. Vrgla se je na Ivana, ga zgrabila za ovratnik, ga potegnila z okna nazaj v sobo in ga pričela tresti. Strašanski hrup, ki je nastal, je spravil na noge vse ljudi v hiši. Ves prestrašen je planil v izbo gospodar oče Faraon, njemu so pa sledili veliki in mali hlapec, pastir in dekla.

«Kaj pa se je zgodilo?» je vprašal oče Faraon.

«Glejte ga, rokovnjača!» se je drla srdita teta, še vedno držeča nesrečnega vasovalca za ovratnik. «Skozi okno se je priplazil v sobo. Grdoba mi je hotel storiti silo, potem bi me bil pa umoril!»

«Oj ti nemarnost rokovnjaška!» se je razhudil oče Faraon, stisnil pest in hotel v sveti jezi mahiniti po neznanem roparju. Enak namen sta imela tudi hlapca, a tedaj je planila v sobo Anica s prižgano svetiljko v roki: «Pustite ga, pustite ga!»

«Draščanov Ivan!» so ostrmeli vsi, ko so spoznali fanta.

«Kaj, ti si hotel našo teto umoriti?» je zahteval oče Faraon neverjetno.

«To je pomota, oče», je pristopila Anica, rdeča kakor mak. «Ivan ni imel nikakega zlega namena.»

«Čemu se je potem priplazil k moji postelji?» se je hudovala teta Lola.

«Fant, povej, zakaj si se zdaj ponoči vtihtaplil v to sobo?» je zahteval oče Faraon. «Kaj si hotel storiti naši teti?»

«Pri njej je hotel spat!» se je zakrohotal hlapec.

«Kaj me briga vaša teta!» se je odrezal Ivan ježno. «Če bi bil vedel, da je ona notri, bi me ne bilo.»

«Tako, tako», je osirmel oče Faraon. «Kaj pa iščeš ponoči pri moji hčerki?»

«Všeč mi je in jaz njej», je odgovoril fant možko. «Oče Faraon, vaša Anico sem si izbral za nevesto! Če vam je prav, prideva v nedeljo z očetom, da se dogovorimo...»

Dva meseca pozneje je bila Faraonova Anica že mlada Draščanka. In ko so minili še trije meseci, je mladi gospodar Ivan že iskal krstnega botra za svojega prvorojenca.

«Malo prehitro sta ga kupila!» so menili ljudje...
Muljavski.

IZ POPOTNIKOVE TORBE

NOVICE IZ MORAVŠKE DOLINE

Moravče, v juniju.

Nedavno smo imeli v Moravčah dobro obiskani ustanovni shod nove vsedrjavne stranke. Poročal je poslanec g. Anton Cerer iz Kamnika, ki je krepko pobijal razne izmišljotine, katerih jasni namen je, begati ljudstvo in sejati nezadovoljstvo. Izvajanja g. poslanca so bila sprejeta s splošnim odobravanjem. Njegove prepričevalne besede so pripomogle, da ljudje več ne verjamejo neumostim, ki razdirajo složno delo. Dokaz temu je lep pristop v novo stranko, kateri predseduje za moravško okolico župan g. Tomc, odborniki pa so vzeti iz vseh krajev moravške doline.

Sokolska prireditev je v nedeljo 19. junija prav sijajno uspela. Posetila so nas bratska društva z Vač, iz Litije, Mengša in Kamnika. V prav obilnem številu so prihiteli bratje in sestre iz Doba in Domžal, pri katerih smo posebno občudovali vzorno disciplino. Sprevod po Moravčah je otvorila moravska godba. Na čelu so korakali ponosni konjeniki, za njimi pa so se razvrstili članstvo in občinski odborniki. Po prihodu na telovadišče je starosta brat Toman pozdravil vse udeležence in jih pozval, naj zakličejo kraljevskemu domu trikratni «živio». Zatem so nastopili telovadci. Naravnost presenetil nas je pogled na šolsko deco. Po telovadbi se je vršila prosta zabava ob sviranju domače godbe in prepevanju narodnih pesmi v najboljšem razpoloženju.

Nujno potreben je most čez zaloško cesto, katerega bodo pričeli menda še letos graditi. Cestni odbor ima v načrtu tudi širjenje banovinske ceste proti Vačam, kjer bodo nadaljevali nizanje klanca pod Gorico in zravnali ovinek. Zelo potrebno bi bilo razširiti cesto Pod brdom v Žibretovem gozdiču. Cesta je tamkaj tako ozka, da je vsako srečanje z vozom nemogoče ter se osobito ponoči lahko pripeti nesreča. Tukaj bi se izvedlo širjenje brez škode, ker je drevje zgoraj ob cesti že po večini posekano, spodaj pa sta kamenje in grmovje.

Mlekarska zadruga se je pričela prav dobro razvijati. Podpira jo Seleksijska živinorejska zadruga, ki je nedavno začela poslovati. Snujemo tudi mlekarsko centralo v kamniškem srezu, pri kateri bodo sodelovale vse obstoječe mlekarnice. Želimo, da bi se ta misel čimprej uresničila.

Naša podružnica Kmetijske družbe je dobila letos nov odbor, kateremu želimo mnogo uspeha.

Gasilno društvo priredi v nedeljo 3. julija slavnost blagoslovitve nove motorke s primernim sporedom.

PREKMURSKI GLASNIK

Zigosanje sodov bo v Murški Soboti pri postaji za kontrolo sodov 14. in 15. julija, 12. in 13. avgusta in 10. in 12. septembra.

Primorci v Prekmurju. Pišejo nam: V nedeljo 3. julija bomo praznovali posebno slovesen dan, posvečen spominu naše drage domače zemlje tanj ob Soči in spominu našega trpljenja. Primorci v Prekmurju bomo na ta dan ustanovili podružnico «Soče». Mnogo nas je tu na skrajni meji domovine. Tri naselbine: Pince, Petešovci, Benica.

Naši sorojaki so raztreseni po vseh vaseh Prekmurja. Sestali se bomo vsi, da se med seboj porazgovorimo. Dopoldne bo v Peteševcih sv. maša z govorom in petjem, nato pozdravi, govori, občni zbor «Soče», izlet v koloniji Benico in Pince. Vabimo vse, ki čutijo z nami!

NAŠI NA TUJEM

ZBOR ROJAKOV V GLADBECKU NA WESTFALSKEM

Gladbeck, junija.

Dne 12. junija smo imeli pri nas zborovanje ob nabito polni dvorani. Posetila sta nas tudi g. Bolha in g. Kresal. Najprej so otroci zapeli nekaj naših pesmi. Kar čudili smo se, da sta jih g. Mlakar in g. Stritar v kratkem času tako dobro naučila slovenski peti. Poleg tega smo dali slikati našo šolo. Potem je govoril g. Bolha, ki nam je povedal, s kakim namenom je šel v Jugoslavijo in kaj je dosegel. Obrazložil nam je tudi, da bodo potne liste dobivali siromašni rojaki brezplačno. Zdaj julija bo pregled potnih listov po policiji. Oni, ki ne bodo imeli veljavnih potnih listov, bodo strogo kaznovani. Nadalje nam je govoril g. Bolha, da se ni potreba nikomur bati, da bi ga kdo tako brez vsega pognal čez mejo. Tako smo bili za enkrat vsi potolaženi. Gostilničar, pri katerem smo zborovali, nas je razveselil z igranjem slovenskih gramofonskih plošč. Naše lepe slovenske pesmi so nas kar nehote povedle v mislih v naše domače kraje.

Kriza pri nas še vedno napreduje. Od 15. junija nam je Wohlfahrt odtrgal 15 odstotkov podpore. Delavske podpore so zmanjšane 23 odstotkov. Poleg vsega pa cene živilom še naraščajo.

KANADSKO PISMO.

Noranda, junija.

Minilo je že precej časa, odkar ni bilo v «Domovini» glasu iz naše naselbine, iz prijaznega mesta Norande. Ker mi baš dopušča čas, vam bom opisal tukajšnji položaj. Tudi v Kanadi so za delavstvo hudi časi, toda tukajšnji rudnik, ki se iz njega pridobivata zlato in baker, obratuje vedno s polno paro. Gotovo je danes malo rudnikov, ki so tako stalno v obratu, kakor je prav norandski rudnik. Vsi, ki imamo tukaj delo, se lahko štejejo med najsrečnejše delavce v današnjem času; čeprav je delo dosti naporno.

Na tisoče pa je sicer brezposelnih danes v Kanadi; tudi v Norandi je vedno dosti delavcev, ki čakajo na delo in hodijo iz kraja v kraj brez vsakih sredstev.

Pred leti je bilo v Kanadi drugače. Dobilo se je delo vsepovsod: na kmetih, po gozdovih, v industriji in v rudnikih. Danes pa ni več dela, ker je nešteto industrijskih podjetij omejilo ali čisto ustavitlo obrate. Tudi na deželi je težko dobiti zaposlitev. Pri našem rudniku se še ni zgodilo, da bi odpustili delavce. Semintja še celo posameznike sprejmejo. Dosti jih je tukaj, ki že čakajo na delo čez leto dni in ga ne morejo dobiti, ker so prvi na vrsti oni, ki imajo tukaj svoje družine in ki so kanadski državljani. Dravljanstvo se dobi v Kanadi po petih letih tukajšnjega bivanja. Vsakemu prosilcu za delo se izda za to pripravljeni papir, na katerem so stavljena vprašanja, katera je treba izpolniti in predložiti papir delodajalcu. Seveda je prosilcev vedno mnogo, a malo je sprejetih v delo. Za naš rudnik ne velja svoječasná trditve nekega dopisnika, da si mora tukaj brezposelni delavec delo kupiti za sto ali še več dolarjev. Po drugih krajih Kanade se tako izkoriščevanje ubogega delavstva res dogaja.

Naj še omenim nekaj o delu v rudniku. Nadzorovatelji delavcev so tu domačini, ki pa ne delajo nikakih razlik med domačini in med nami tujci. Delo je zelo naporno. Ni tako, kakor si nekateri nevedni ljudje predstavljajo, da dolarji kar

lete v žepe. Dolarji so res prav lepi, ali se trdo prislužijo. Lahko rečem, da je vsak prihranjeni dolar trikrat prislužen, kar mi bo gotovo vsakdo priznal, kdor si je že služil kruh tukaj v globini zemlje pri slabem zraku in strupenih plinih, ki uničujejo človeško zdravje in povzročajo zle posledice morda za vse življenje.

Naj še omenim, da imamo ustanovljene raznovrstne podporne organizacije, ki so nam prva pomoč v raznih nesrečah. Ustanovili smo tudi slovensko pevsko društvo «Zvon», da ne pozabimo lepih slovenskih pesmi, ki nas spominjajo na pretekle čase v domovini. To so nam tu v mrzli Kanadi najprijetnejše zabave. Pozdravljam čitatelje «Domovine» po vsem svetu. V. J.

HUDI ČASI IN KRIVI PREROKI

Buer-Hassel, junija.

Vedno večje je število brezposelnih. Tisti, ki še smejo delati, pa imajo samo polovico šihov na teden. Tudi pokojnina naših ostarelih rojakov bo v kratkem znižana. Kako se bomo mogli preživljati, je vprašanje. Našo bedo hoče ta ali oni zlorabiti. Ni še dolgo, ko nas je posetil neki pater. Kaj hoče mož doseči s tem, da napada naša društva in seje nesložnost med rojaki, ne razumemo prav. Uspeha pri svojem početju ni imel mnogo, nekaj pa vendarle.

Pred nekaj meseci se je pritepel med nas tudi neki jugoslovenski državljani in je hotel kar na mah razbiti vsa jugoslovenska društva in ustanoviti avstrijsko društvo. Tudi temu nepridigarju, ki je prišel z zakonom v navskrižje in so mu postala jugoslovenska tla prevročna, se je posrečilo pridobiti nekaj omahljivih rojakov na svoje limate in je ustanovil tako zvano Allösterreichische Interessengemeinschaft v Hambornu.

Ali so ti, sicer maloštevilni rojaki še pri zdravi pameti, ker so stopili v tako društvo? Saj menda vendar ne mislijo, da se bo kdaj vrnila stara Avstrija. Zbor tega društva je nedavno posetil neki dunajski baron. Na zboru so sestavili neko neumno rasolucijo, da bi se človek kar razjokal, če ta resolucija ne bi bila tako smešna in neumna. Zapejani rojaki, ali se prav nič ne sramujete, da nimate nikakega narodnega ponosa v sebi? Tisti dunajski baron vas je pač debelo gledal, da s tako lahkoto zatajite svojo očetnjavo. Slovenci, odprimo oči in ne podajajmo se v nesrečo!

Jugoslovensko delavsko društvo, ki je zborovalo 12. junija, je dalo slikati svoje člane, stare nad 70 let. Predsednik g. Niko Šentjarc jih je prav pristrčno pozdravil in jim voščil še dolgo življenje.

Ameriške vesti. V New Waterfordu v Kanadi je bilo nedavno odslovljenih od dela mnogo Slovencev, ki niso kanadski državljani ali pa nimajo tam svojih domov. Odslovljeni so bili tudi vsi zamorci. — V bolnici v Duluthu je umrl slovenski župnik iz Eveletha Anton Leskovic. Bil je priljubljen pri svojih župljanih, ker je bil blagega značaja. — V naselbini La Salleju so našli nedavno rojaka Ignacija Udovca, postarnega samca, umorjenega v njegovem stanovanju. Gre za roparski umor. Aretirani so bili trije bratje Slovenci in en Italijan. Mrtvecu so vzeli 500 dolarjev prihrankov. Italijan je izpovedal, da so ga za zločin pregovorili bratje, on pa je izvršil roparski umor. — V Sheboyganu je preminil rojak Martin Zehelj, star 38 let, doma iz Bočne pri Gornjem gradu. V Ameriki, kjer zapuša ženo in tri otroke, je bival 19 let. — V Clevelandu je v bolnici preminila Marija Jeršetova, rojena Leganova, stara 37 let. Pokojnica, ki zapuša moža in štiri otroke, je bila doma iz Gornjega Kota pri Fužini. V Ameriki je bila 20 let. — V Clevelandu je umrla tudi Jera Mekindova, rojena Antončičeva, stara 70 let, doma na Vrhu pri Ložu. Zapuša dva sina in eno hčer, v starem kraju pa dve sestri. — V okolici Calumeta je izdihnil najstarejši tamkajšnji Slovenec Janez Lakner, ki se je pred 50 leti preselil v Ameriko. Delal je ves čas

pri družbi «Hecla» ter bil odlikovan z zlato svetinjjo. Zena mu je umrla pred nekaj leti. Star je bil 80 let.

ŽENSKI VESTNIK

Razna golazen pri kozah

Ponekod je precej razširjena reja koz, zato bo nekaj navodil dobro služilo.

Uši kaj rade napadejo koze, vendar jih ni lahko opaziti. Najprej opazimo, da so živali nemirne, se drgnejo in vohajo okrog sebe. Uši samih ne opazimo zlepa, hitreje pa so vidne gnide. Gnide so rumenkaste drobne kroglice, ki se držijo dlake. Zatiranje je treba takoj pričeti. Najprej natresemo med dlako prašek zoper mrčes. To ponovimo večkrat. Potem je treba pripraviti močan kis in s sčetko krtačiti žival tako dolgo, da odstranimo vse gnide. Tudi to je treba ponavljati po več dni. Predvsem pa moramo osnažiti hlev. Najbolje je, da pobelimo hlev z apnom, kateremu dodamo še kakšne jedke tekočine, na primer lizol.

Nad kozjim hlevom ne smemo nikdar namestiti kokoši ali golobov, ker kokošje uši padajo skozi špranje na koze in jih tudi zelo nadlegujejo.

Kadar pa kozo napadejo garje, je najbolje, žival odstraniti. Če pa jo hočemo zdraviti, tedaj prepustimo to živinozdravniku. Vsekakor pa moramo bolno žival takoj izločiti in jo zdraviti v posebnem prostoru. Hlev pa je treba razkužiti in pobeliti.

Znak za garje je: pojavijo se hraste in odprte gnojne rane, dlaka izpada, žival je žalostna in zelo hujša.

Sveže kozje mleko je zelo zdravo, zlasti za jetične in slabokrvne. Ker je zelo redilno, je priporočljivo za oslabiljene in suhe ljudi. Vsakomur ni v začetku prijeten duh kozjega mleka, vendar, ko se navadi, mu je ljubše ko vsako drugo mleko.

Kozji gnoj ima isto gnojilno svojstvo kakor zajčji gnoj in je priporočljiv zlasti za cvetlične lončnice.

Za kuhinjo

Sadna žolica. Skuhaj četrt kile sladkorja z oseminko litra vode in tri žlice ruma. Ko je sladkor nekaj časa vrel in postal čist in proziren, mu primešaj eno deko v mlačnem čaju raztopljene želatine (ki jo dobiš v vsaki večji specerijski trgovini). Nato vlij nekaj žlic še toplega sladkorja v skledo, da je dno pokrito, na sladkor pa stresi eno kilo sadja. (Jagode, borovnice preberi, pri marelicah in breskvah olupki kožico in odstrani koščico, enako pri češpljah.) Potem polij po sadju ostali sladkor in postavi skledo na led ali pa v mrzlo shrambo, da se žolica strdi. Tako pripravljeno žolico daš s sadnim sokom (malinovcem) na mizo.

Češnjeva torta. Mešaj v skledi 20 dek sirovega masla, 18 dek sladkorja in tri rumenjake, da narase, nato primešaj 18 dek moke, pol zavitka pecilnega praška, šest dek zmletih mandeljnov ali orehov in sneg treh beljakov. Model dobro namaži, ga posuj z moko in zlij testo vanj, ga enakomerno razlij po posodi, površ pa potresi s češnjami, katerim si odstranila koščice, nato pa torto speci. Pečeno in hladno razreži na poljubne kose.

Češnjeva pogača. Mešaj v skledi štiri rumenjake, deset dek sladkorja, da narase, potem primešaj dve žlici ruma, žlico sladke smetane, tri deke drobtin, pet dek zmletih mandeljnov ali orehov, dve žlici moke, noževo konico pecilnega praška in sneg štirih beljakov. Model dobro namaži, ga posuj z moko in zlij testo vanj, ga enakomerno razravnaj in površ posuj z češnjami, (češnjam odstrani koščice.) Nato pogačo speci. Daš toplo z malinovim sokom na mizo. Lahko pa daš tudi hladno in na vrhu nadevano s stolčeno smetano, ki jo pomešaj z vanilovim sladkorjem.

ZANIMIVOSTI

× **Morilec Laudenbach obsojen na dosmrtno ječo.** Te dni je bila na Dunaju zaključena razprava proti morilcu Laudenbachu in njegovi ženi kot sokrivki. Franc Laudenbach, ki je zavrtno umoril, kakor smo že svoječasno poročali, Greto Mahrovo in Ano Puberlovo, je bil obsojen na dosmrtno ječo. njegova žena pa na osemnajst mesecev težke ječe.

× **Smrtne obsodbe v Moskvi.** Te dni je bila v Moskvi končana razprava, pri kateri se je moralo zagovarjati 23 nastavljenecv moskovskih državnih trgovin. Obtoženi so bili tatvine blaga in denarja in nezakonitega povišanja cen. V petih mesecih so baje oškodovali državo za milijon rubljev. Pet obtožencev je bilo obsojenih na smrt, sedem na deset let, ostali pa na tri do pet let ječe.

× **Tisoč let star ruski rokopis.** Ekspedicija ruske akademije znanosti je v južni Rusiji odkrila rokopis iz leta 1068. Ta rokopis je napis na tako zvanem Tmutarkanskem kamnu na otoku Tamanu in popisuje, kako je ruski knez Gleb meril led na obali Azovskega morja. Kamen bodo shranili v leningradskem muzeju.

× **Mlada opica je pametnejša od otroka.** Profesor na univerzi v Indiani, dr. Kellog, je začel že pred leti vzgajati skupno s svojim novorojenim sinčkom mladega šimpanza, hoteč dokazati, da znajo opice vse, kar zna človek. Zdaj je stopil profesor z uspehi svojih opazovanj pred javnost. Njegovi poizkusi so baje dokazali, da je šimpanz mnogo razumnejši od profesorjevega otroka. Otroku je bilo v začetku poizkusov deset mesecev, šimpanzu pa komaj mesec dni. Razmerno hitrejši razvoj opice ima za posledico, da šimpanz v vsem prekaša Kellogovega sinčka. Mladí šimpanz je mnogo bolj spreten pri izmotavanju iz pernice, zna hitreje in boljše rabiti žličico pri jedi kakor otrok, pa tudi za ljudi in dogodke kaže večje razumevanje. Vse naloge, ki jih dobivata otrok in šimpanz, rešuje opica mnogo bolje od svojega človeškega tekmeča. Toda dočim otrok že izgovarja nekaj besed, ne more spraviti šimpanz iz sebe niti besedice, čeprav so nekateri raziskovalci živali naučili šimpanza izgovarjati nekaj besed. Poizkusi profesorja Kelloga imajo namen dokazati, da okolica in razmere, zlasti v prvem letu razvoja, odločilno vplivajo na razvoj vsakega živega bitja in njegovih lastnosti.

× **Napoleonov slon v Budimpešti.** Budimpeštanski živalski vrt je praznoval te dni 20letnico svojega obstoja. V resnici je pa starejši. Jubilej se nanaša samo na živalski vrt v sedanjem obsegu. Prvotni živalski vrt v Budimpešti je bil zasebna last, dokler ga ni kupilo mesto. Mestna občina ga je razširila in izpopolnila tako, da spada sedaj med najznamenitejše živalske vrtove v Evropi. Pri letošnjem jubileju je bil junak dneva ogromni slon, ki je največji med desetimi brati v vrtu. Slon se imenuje Siam, star je nad 150 let in je ljubljenev vseh otrok. V Budimpešto je prišel po čudnih potih. Slona je dobil v dar Napoleon Bonaparte in pripeljal ga je iz Egipta v Pariz. Siam je bil takrat zelo bojeviti in v Parizu je usmrtil več ljudi. Napoleon se ga je spretno odkrižal s tem, da ga je podaril svojemu tastu cesarju Francu. Tako je prišel slon v Schönbrunn, kjer je pa tudi usmrtil dva človeka. Slednjič je prišel v živalski vrt v Budimpešti, kjer je doslej usmrtil enega čuvaja. Na prvi pogled je Siam mirna žival. Z rilcem pobira denar in naučen je tako, da vinarjev in krajarjev sploh ne sprejema. Pač se pa za groš že prikloni. Če pa dobi dva groša, se spusti na kolena prednjih nog, da se darovalcu zahvali. Za nabrani denar si sam kupuje preste.

× **Živali kot zdravniki.** Živali često pomagajo človeku premagati bolezen. Niso samo gola naključja, ki jih poznamo vsi iz pripovedovanja raziskovalcev, ko živali res pomagajo človeku prestati hudo bolezen. Znan način lečenja krvnih bolezni iz prejšnjih časov je raba pijavk. Zdaj prihajajo pijavke zopet v modo in mnogi znameniti zdravniki priznavajo njihov pomen v zdravilstvu. Moderno zdravilstvo pa pozna še en zdravilni način, ki se zdi na prvi pogled dokaj čuden, a ima zdravo podlago in se je že med vojno dobro obnesel. Gre za rabo mušjih ličink v ranocelstvu. Londonski zdravnik Dakin se zelo zavzema za ta način. Gnojne rane, ki jih je treba temeljito razkužiti, posuje zdravnik z mušjimi ličinkami, ki jih v štirih do petih dneh temeljito očistijo. Ko opravijo ličinke svoje delo in ko se zopet pokaže zdravo meso, omamijo ličinke s kloroformom in jih odstranijo iz rane. Seveda je pa treba poskrbeti, da se ličinke ne razširijo v zdravo meso.

ZA SMEH IN KRATEK ČAS

Dobro se je odrezal.

Mati: «Porednež, kaj ne veš, kam pridejo dečki, ki ne spravljajo denarja v šparovčke?»
Sinko: «Vem, mamica, v kino pridejo.»

V krčmi.

A: «Ti si se oženil na stara leta?»
B: «Dà.»
A: «Koga si pa vzela?»
B: «Zensko.»
A: «Bedast odgovor! Ali si že videl koga, ki je vzela moškega?»
B: «Dà, mojo ženo...»

Dober odgovor.

Mati kara sinčka zaradi slabega izpričevala, ki ga je prinesel iz šole: «Veš, kaj se zgodi z dečki, ki se nočejo učiti?»
Sinko: «Vem, mamica, oženiti se morajo z bogatimi dekleti...»

Dober odgovor.

A: «Vaša prodajalka se pa vedno drži tako, kakor bi se hotela človeku, ki kupuje, v obraz smejati.»
B: «Saj se lahko, ko prodajamo po tako smešnih cenah...»

V času barvanja las.

Uradnik na meji: V vašem potnem listu stoji, da imate temnorjave lase, v resnici pa so svetloplavi. Kako to?»
Gospa: «Zato, ker je potni list še od lanskega leta.»

V kinu.

Mlada žena (zašepče v kinu med predstavo možu): «Tako strastno me ti nikoli ne objameš.»
Mož: «Ali pa veš, kako mastno plačo dobi filmski igralec za takle objem?»

Strahopetnost.

Ravnatelj zverinjaka: «Vi torej želite k nam v službo?»
Prosilec: «Dà, gospod ravnatelj.»
Ravnatelj: «No, dobro. Kaj bi storili, če bi vam ponoči ušel iz kletke lev?»
Prosilec: «Tako bi... tako bi...»
Ravnatelj: «No, kakšne korake bi storili v tem primeru?»
Prosilec: «Zelo velike, gospod...»

Ubog bolnik.

Zdravnik: «Kakor kaže, dela požiranje vašemu možu hude preglavice.»
Žena: «Dà, gospod doktor. toda samo, če mora požirati vodo...»

Listnica uredništva

Bačka. Osebnih napadov se vedno ogibajte, ker so vam lahko v veliko škodo. Sicer pa reči, ki so namenjene le nekaj osebam in ki jih drugi bralci ne razumejo, načelno ne objavljamo.

Na pljučih bolni.

Več tisočev ozdravljenih.

Zahtevajte takoj knjigo o moji **NOVI UMETNOSTI HRANJENJA**, ki je že mnoge rešila. More se uporabljati v vsakem načinu življenja in pomore, da se bolezen naglo premaga. Nočno potenje in kašelj ponehata, telesna teža se zviša, a postopno ovapnenje konča bolezen.

Resni možje

zdravniške vede potrjujejo odličnost moje metode ter jo radi priporočajo. Čim prej pričnete z mojim načinom prehranjevanja, tem boljše za Vas.

Povsem zastonj

dobite mojo knjigo, iz katere boste lahko črpali mnogo koristnega. Ker znaša moja naklada za brezplačno razpošiljanje samo

10.000 izvodov,

pišite takoj, da se boste tudi Vi lahko prištevali med njene srečne dobitnike.

Zbiralno poštno mesto:

**Georg Fulgner, Berlin-Neukölln,
Ringbahnstrasse 24, Abt. 491.**

Zahvala.

Za vse sočutje, izkazano nam ob smrti predobrega soproga, očeta, deda, pradedu, gospoda

Josipa Javornika

trgovca in posestnika v Žalni

ter za poklonjene prekrasne vence in šopke se vsem sorodnikom, prijateljem in zancem najiskreneje zahvaljujemo.

Posebno prisrčno se zahvaljujemo g. primariju dr. Jenku in g. dr. Gregorju Fedranu ter g. župniku Josipu Šolarju za njih preljubeznivo skrb in izredno požrtvovalnost med boleznijo našega dragega preminulega.

V posebno uteho nam je bila častna udeležba njegovih starih prijateljev. — Prisrčno jim hvala! Nadalje se zahvaljujemo prečastiti duhovščini, šolskemu upravitelju g. Lojzu Webbru, občinskemu odboru, vsem gasilskim društvom in sploh prav vsem, ki so spremljali dragega pokojnika na njegovi zadnji poti.

Žalna, dne 30. junija 1932.

Žalujoči ostali.

**Postani in ostani član
Vodnikove družbe!**

Vesele počitnice v naši obutvi.

Ni pravega poletnega počitka brez naše praktične obutve. V poletni vročini in v soparnih dneh nosite lahko in zračno obutev! Vse naše prodajalne smo preskrbeli z bogatimi vzorci poletne obutve v raznih kombinacijah modernih barv. Naša obutev je cenena in dobre kakovosti.

I par vezalk 1 Din

49.-

Vrsta 4762-74

Za deklice: Okusni platneni čevlji z belim gumijastim podplatom in peto v nijansah raznih barv. K poletni oblecki.

29.-

Vrsta 1805-61

Naši gumijasti kopalni čevlji Vas najbolje obvarujejo, ko hodite po razžarjenem pesku in ostrem kamenju. Lahki so in udobni.

Žilca in kljukica 4 Din.

69.-

Vrsta 2947-00

Sandale ne žulijo niti nog niti žepa. Otroški št. 22-26 39 Din, št. 27-34 49 Din, ženske št. 35-38 59 Din, moške št. 39-46 69 Din.

69.-

Vrsta 4337-25

Specijalni platneni čevlji za tenis z izredno močnim gumijastim podplatom. Izdelani po navodilih tenis-igralcev.

49.-

Vrsta 4435-37

Zenski platneni čevlji v sivi barvi z gumijastim prožnim podplatom. Praktični so za vsakdanjo nošnjo. Otroški 39 Din.

79.-

Vrsta 5725-77

Elegantni platneni pumps-čevlji z gumijastim podplatom v okusnih kombinacijah raznih barv. Oblika tega čevljička je vedno moderna.

Snažite svoje čevlje z našo kremol 1 škatlica 4 Din.

149.-

Vrsta 1185-36

Poleti v krasnih solčnih dneh ne morete biti brez teh elegantnih čevljev. Imamo jih v vseh modernih barvah.

Pri nas dobite dobre in cenene nogavice: moške 5 Din, otroške 7 Din, ženske 19 Din.

MALI OGLASI

Proda se posestvo,

oddaljeno 15 minut od postaje Brega (pošta Loka pri Zidanem mostu) in ležeče na prijaznem griču, odkoder je lep razgled na zlatorumeno polje in smrekove gozde. Sadonosniki so lepo razporejeni. Njih zasaditev je stara 25 let. Sadje je namizno in za sadjevec. Vinogradi v lepi legi donasajo okoli 20 hektolitrov vina. Polje, travniki in potrebna hosta so v lepem stanju. Poslopje je novo in krito z opeko. Posestvo meri 25 katastrskih oralov. Cena 55.000 Din. Prodajalčev naslov se izve pri upravi «Domovine». 203

14 zanimivih romanov

in 220 povesti (nad četrt milijona vrst — 1732 strani) je v svojih zadnjih treh letnikih prinesel «Družinski Tednik Roman», Ljubljana, Breg št. 10. Zahtevajte obširni prospekt 21. 205

Posojila daje brezobrestno

za odkup dolga in nakup nepremičnin: «Zadruga», Ljubljana, poštni predal 307. Išče poverjenike. 202

FURMANI!

„Lu-lu-lu-luštna je mo-moja fu-fu-fu-furenga“ je vedno govoril furman, ki so mu rekli „veseli Jaka“. Ampak govoril je čisto resnico, kajti veseli Jaka je uporabljal pri furanju štrange, uzde in vrvi samo take, ki imajo privezan listek s pajkom iz Grosupljega. Na to je pri nakupovanju vedno dobro gledal in je bil zato vedno dobre volje kot spomladi ptiček na veji.

Ta varstvena znamka

garantira za najboljšo kvaliteto. Zahtevajte vse vrvarske izdelke samo s to znamko.

Kadar ni kaj v redu

v prebavnih organih telesa, se to kaže na različne načine. Tak človek n. pr. nima teka, občuti včasih odvrtnost do jedi, nekaj ga obenem draži na riganje, jed mu težko leži v želodcu, mučijo ga bolečine v glavi, čuti se trudnega, težko se loti dela, slabe volje je in nima naravno urejene stolice. — Kadar nismo zadovoljni s tekom, prebavo in delovanjem črevesja, tedaj nam pridejo prav Fellerjeve Elsa-pilule, ki delujejo zanesljivo in naglo, ne dražijo črevesja in pospešijo lahko iztrebljenje. Fellerjeve Elsa-pilule krepe želodec in čistijo telo, obenem pa tudi kri. 6 škatlic 30 Din, 12 škatlic 50 Din z zavitkom in poštino vred.

Lekarnar Evgen V. Feller, Stubica Donja, Elsa-trg 360 (savska banovina)

Odobreno od ministrstva za socialno politiko in narodno zdravje Sp. br. 509 z dne 24. marca 1932.

DELO

v teh hudih časih lahko vsakdo dobi najbolje s tem, da si ustanovi na domu domačo pletarno. Damo vsakomur tekoče delo s tem, da smo mu odjemalci za izgotovljene pletenine, dobavljamo mu prejo in izplačujemo mezde za pletenje, kar izpričujejo mnoge zahvalnice. Pišite še danes za gratisprospekte na trdiko

Domača pletarska industrija — oddelek 6, Josip Kališ, Maribor, Trubarjeva ulica št. 2

Najnovejša dvokolesa z motorčkom 1 1/2 K. S., dvokolesa, šivalni stroji, otroški vozički, vozički za igrar in posamezni deli najceneje. Ceniki franko.

«TRIBUNA» F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov Ljubljana, Karlovska cesta št. 4.

Živinorejcem

primočamo zanje jako koristno knjigo

Prva pomoč ponesrečenim živalim.

Napisal jo je živinozdravnik prof. dr. Kern. Okrašena je s 93 zelo poučnimi slikami in ima nasledno vsebino:

Sestava živalskega telesa, zdravlila, obkladki, masiranje, drgnjenje, o načinu kako se žival pristili da je mirna, o dviganju padlih ali bolnih živali, o ranah ter kaj je storiti v raznih slučajih nagle obolesti, kol pri poškodovanju rogov, poškodbi kopa in zakovanju pri prišču med parklji, opeklini, strel, zlomu kosti, zvitju, izčlenjenju, izpadu porodnice in maternice, izpadu danke, vnetju vimena, driski, zaprtju, koliki, napananju goved in ovac, pri tujih predmetih v požiralniku, pretresu možgan, solncarici, nevarnosti zadušitve, zastrupitvi, ozebljenju, postopanju s popkom, mrzlici, omedlevici, kužnih boleznih itd.

Vsak lastnik živali, ki se hoče obvarovati škode pri ponesrečenih živalih, bi moral imeti to knjigo. Knjiga, ki velja s poštino vred Din 36.50, se naroča

v knjigarni Tiskovne zadruga v Ljubljani

Selenburgova ulica št. 3

Pristopajte k Vodnikovi družbi!